

Kauno technologijos universitetas

Informatikos fakultetas

**Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas
mokomajai patirčiai sustiprinti anglų kalbos mokymuose
suaugusiems**

Baigiamasis magistro projektas

Sigita Andrulionytė

Projekto autorė

Dr. Ramūnas Kubiliūnas

Vadovas

Kaunas, 2019

Kauno technologijos universitetas

Informatikos fakultetas

**Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas
mokomajai patirčiai sustiprinti anglų kalbos mokymuose
suaugusiems**

Baigiamasis magistro projektas

Nuotolinio mokymosi informacinės technologijos (621E14002)

Sigita Andrulionytė

Projekto autorė

Dr. Ramūnas Kubiliūnas

Vadovas

Doc. Vytenis Punys

Recenzentas

Kaunas, 2019

Kauno technologijos universitetas

Informatikos fakultetas

Sigita Andrulionytė

**Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas
mokomajai patirčiai sustiprinti anglų kalbos mokymuose
suaugusiems**

Akademinio sąžiningumo deklaracija

Patvirtinu, kad mano, Sigitos Andrulionytės, baigiamasis projektas tema „Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti anglų kalbos mokymuose suaugusiems“ yra parašytas visiškai savarankiškai ir visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

(parašas)

Kauno technologijos universitetas

Informatikos fakultetas

**Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas
mokomajai patirčiai sustiprinti anglų kalbos mokymuose
suaugusiems**

Projekto tema

Reikalavimai ir sąlygos
(tikslinti pavadinimą
pagal poreikį)

Vadovas / Vadovė

(vadovo pareigos, vardas, pavardė, parašas)

(data)

Andrulionytė, Sigita. Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti anglų kalbos mokymuose suaugusiems. Magistro studijų baigiamasis projektas / vadovas. dr. Ramūnas Kubiliūnas; Kauno technologijos universitetas, Informatikos fakultetas.

Studijų kryptis ir sritis (studijų krypčių grupė): Informatikos mokslai, Informatikos inžinerija (B04)

Reikšminiai žodžiai Anglų kalba, IKT priemonės, užsienio kalbų mokymasis.

Kaunas, 2019. 74 p.

Santrauka

Technologijų vystymasis, globalizacija, socialiniai ir ekonominiai pokyčiai kelia naujus reikalavimus verslui ir darbo rinkai pasaulyje ir Lietuvoje. Pasaulėjant prekybai užsienio kalbų svarba nuolat auga, o sklandžios anglų kalbos žinios jau seniai tapo būtinybe. Švietimo sistema, mokymo įstaigos, mokymosi priemonės bei santykiai tarp mokytojo ir besimokančiųjų turi keistis ir prisitaikyti prie žinių ir įgūdžių poreikių. Technologijų plėtra taip pat atveria naujas, iki šiol dar nematytas technologijų panaudojimo galimybes: ICT priemonės naudojamos ne tik kaip mokomosios medžiagos šaltinis, bet ir kaip priemonė papildomoms kalbinėms situacijoms kurti ir mokymosi patirčiai sustiprinti.

Tinkamas IKT priemonių panaudojimas kalbų mokymosi procese skatina besimokančiųjų motyvaciją, susidomėjimą, padeda įsidėmėti informaciją, sudaro sąlygas bendravimui ir bendradarbiavimui. Technologijų panaudojimas užsienio kalbų kursuose labiausiai priklauso nuo mokytojo požiūrio ir sprendimų, kuriems tiesiogiai turi įtakos mokytojo domėjimasis informacinių technologijų naujovėmis, pasitikėjimas savo IKT priemonių valdymo įgūdžiais. Siekiant sėkmingai atlikti mokytojo vaidmenį yra būtinas nuolatinis užsienio kalbų mokytojų domėjimasis IKT raida ir kvalifikacijos tobulinimas.

Darbo tikslas – atlikus tyrimą, išsiaiškinti, kokias IKT priemones kalbų mokytojai naudoja suaugusiųjų mokymo procese ir sukurti IKT išsamų priemonių rinkinį, kurį naudodami mokytojai galėtų atnaujinti, pajavairinti savo pamokas ir sustiprinti kalbų mokymosi patirtis.

Pasiektas darbo rezultatas – sukurtas visapusiškas anglų kalbos IKT priemonių rinkinys mokomajai patirčiai sustiprinti suaugusiųjų mokymuose ir pateiktas bandomajame internetiniame kurse mokytojams. IKT Priemonių ir kurso naudingumui įvertinti atlikta mokytojų apklausa.

Andrulionyte, Sigita. Application of Information and Communication Technologies in Adult English Education to Enhance Learning Experience Master's Final Degree Project supervisor Dr. Ramūnas Kubiliūnas; Faculty of Informatics, Kaunas University of Technology.

Study field and area (study field group): Computing, Informatics engineering (B04).

Keywords: CALL, 2L teaching, TEFL, ICT tools, Blended learning.

Kaunas, 2019. 74 p.

Summary

Technological development, globalization, social and economic change are creating new requirements for business and the labour market in the world and in Lithuania. With the globalization of trade, the importance of foreign languages is constantly increasing, and fluent English has long become a necessity. Educational systems, educational institutions, learning tools and relationships between teachers and learners need to change and adapt to the needs of knowledge and skills. Technological development also opens up new, unprecedented opportunities for technology use: ICT tools are used not only as a source of educational material but also as a tool for developing additional linguistic situations and enhancing learning experiences.

Appropriate use of ICT tools in language learning process stimulates learners' motivation, interest, and awareness, assists in remembering the information, creates conditions for communication and collaboration. The use of technologies in foreign language courses depends mainly on the teacher's attitude and the decisions that are directly influenced by the teacher's interest in IT innovations, confidence in the operational skills of his ICT tools. In order to perform a successful role as educators, it is necessary for foreign language teachers to maintain a constant interest in ICT development and constantly improve their qualifications.

The aim of this study was to find out what ICT tools teachers use in the adult learning process and to create a comprehensive ICT tool kit for teachers to update and diversify their lessons and enhance language learning experiences for their students.

The result of this study is the creation of a comprehensive set of English language ICT tools to enhance the educational experience in adult learning which is presented in an experimental online course for teachers. Additionally, a teacher survey was conducted to assess the usefulness of ICT tools and the course.

Turinys	
Paveikslų sąrašas	8
Santrumpų ir terminų sąrašas.....	10
Įvadas.....	11
1. Anglų kalbos mokymosi metodų ir jiems realizuoti skirtų priemonių analizė	13
1.1. Anglų kalbos svarba Europoje.....	13
1.2. IKT priemonių taikymo reikšmingumas.....	13
1.3. Anglų kalbos mokymų situacija Lietuvoje.....	14
1.4. IKT priemonių taikymo užsienio kalbų mokymuose Lietuvoje tyrimas.....	15
1.4.1. Mokytojų apklausa	15
1.4.2. Apklauso rezultatai	16
1.4.3. Apklauso apibendrinimas.....	16
1.5. Suaugusiųjų užsienio kalbų mokymosi ypatumai	17
1.5.1. Kalbų mokymosi metodai.....	17
1.5.2. Kalbų mokymosi strategijos	18
1.5.3. Kalbiniai įgūdžiai	18
1.5.4. Individualūs mokymosi stiliai	18
1.6. Užsienio kalbų mokymasis ir technologijos	19
1.6.1. KGKM technologijų raida	19
1.6.2. IKT priemonių taikymo nauda	19
1.6.3. IKT priemonių taikymo barjerai.....	20
1.6.4. IKT taikymo kalbų mokymosi procese būdai.....	21
1.7. Skyriaus apibendrinimas.....	22
2. Programinių priemonių rinkinys ir jų taikymo projektas.....	23
2.1. IKT priemonių klasifikacija.....	23
2.1.1. El. turinio kūrimo priemonės.....	23
2.1.2. El. bendravimo priemonės	23
2.1.3. Skaitymo/ rašymo el. priemonės	24
2.1.4. Klausymo/ kalbėjimo el. priemonės	25
2.1.5. El. vertinimo priemonės	25
2.1.6. Virtualių mokymų realizavimo priemonės	26
2.2. IKT priemonių rinkinys kalbų mokymosi patirčiai sustiprinti	26
2.2.1. Priemonė „Quizlet“.....	26
2.2.2. Priemonė „Howjsay“	28
2.2.3. Priemonė „Lumen5“	29
2.2.4. Priemonė „Vocabulary.com“	31
2.2.5. Priemonė „Screencast-o-matic“	32
2.2.6. Priemonė „Todayifoundout.com“	34
2.2.7. Priemonė „Mentimeter“	35
2.2.8. Priemonė „Mixxer“	36
2.2.9. Priemonė „Grammarly“	37
2.2.10. Priemonė „Second Life“	39
2.3. Savarankiškas IKT priemonių parinkimas	40
2.4. Skyriaus apibendrinimas.....	43
3. Programinių priemonių taikymo tyrimas	44
3.1. Nuotolinis mokymasis	44

3.2. Virtualioji mokymosi aplinka	44
3.3. Bendravimo ir bendradarbiavimo priemonės	45
3.4. Sistemos galimybės	45
3.5. Sistemos projektavimas	46
3.5.1. Sistemos privalumai	46
3.5.2. Sistemoje taikomi mokymosi būdai	47
3.5.3. Sistemos nefunkciniai reikalavimai	47
3.5.4. Sistemos funkciniai reikalavimai.....	47
3.5.5. Sistemos naudotojai	47
3.5.6. Registracija į kursus sistemoje	49
3.6. Virtualiosios mokymosi aplinkos realizavimas	49
3.7. Kurso kūrimas.....	52
3.8. Mokytojų atsiliepimai apie kursą ir IKT priemonių rinkinį	54
3.9. Skyriaus apibendrinimas.....	56
Išvados	57
Literatūros sąrašas	58
Priedai.....	61
1 priedas. Mokytojų tyrimo anketa.....	61
2 priedas. Mokytojų tyrimo anketos rezultatai	64
3 priedas. Mokytojų atsiliepimų apie kursą anketa	69
4 priedas. Mokytojų atsiliepimų anketos rezultatai	71

Paveikslų sąrašas

1 pav. Apklauso dalyvių darbo patirtis su skirtingomis amžiaus grupėmis.	15
2 pav. Tyrimo dalyvių susidomėjimas IKT taikymo galimybių profesiniais mokymais.	16
3 pav. Priemonės „Quizlet“ logotipas.	26
4 pav. Priemonės „Howjsay“ logotipas.....	28
5 pav. Priemonės „Lumen5“ logotipas.....	29
6 pav. Priemonės „Vocabulary.com“ logotipas.	31
7 pav. Priemonės „Screencast-o-matic“ logotipas.	32
8 pav. Priemonės „Todayifoundout.com“ logotipas.	34
9 pav. Priemonės „Mentimeter“ logotipas.	35
10 pav. Priemonės „Mixxer“ logotipas.	36
11 pav. Priemonės „Grammarly“ logotipas.	37
12 pav. Priemonės „Second Life“ logotipas.	39
13 pav. Savarankiško IKT priemonių pasirinkimo scenarijaus schema.	42
14 pav. Sistemos panaudojimo atvejų diagrama	46
15 pav. Naudotojo registracijos scenarijus.....	49
16 pav. IKT mokytojų kurso pagrindinis puslapis	50
17 pav. Naudotojo registracijos forma.	51
18 pav. Registruoto naudotojo prisijungimo forma.	51
19 pav. Kursas „Moodle“ aplinkoje.	52
20 pav. Pamokos pateikimo struktūra.	53
21 pav. Bendravimui ir bendradarbiavimui naudojama „Facebook“ grupė.....	53

22 pav. Kurso baigimo pažymėjimas	54
23 pav. Naudingiausios IKT priemonės.....	55
24 pav. Mažiausiai naudingos IKT priemonės.....	55

Santrumpų ir terminų sąrašas

Santrumpos:

CRUD – kurti, skaityti, atnaujinti, ištrinti.

(*angl. create, read, update, delete*)

IKT – informacinės ir komunikacinės technologijos.

KGKM – kompiuteriais grįstas kalbos mokymasis.

(*angl. Computer assisted language learning CALL*)

VMA – virtuali mokymosi aplinka.

(*Angl. virtual learning environment*)

Terminai:

Atvirasis kodas (*angl. open source*) – atvira programinė įranga, kurios programinis tekstas yra visiems prieinamas.

Moodle – mokymosi valdymo sistema.

(*angl., Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment*).

Nuotolinis mokymasis – mokymosi būdas, kai besimokančiojo geografinė buvimo vieta nesutampa su mokytojo ar mokyimo įstaigos busimo vieta.

Įvadas

Temos aktualumas. Informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) plėtra, globalizacija, socialiniai ir ekonominiai pokyčiai kelia naujus iššūkius verslui ir darbo rinkai pasaulyje (Steger, 2008). Lietuvoje, remiantis oficialia statistika, dažniausiai darbdavių pageidaujamų darbuotojų kompetencijų sąrašo viršuje, nepriklausomai nuo profesijos, yra anglų kalbos žinios: didžiojoje dalyje darbo skelbimų pageidaujama pažengusio kabos vartotojo lygio. Antroje sąrašo vietoje informacinių technologijų įgūdžiai (Lietuvos darbo birža, 2018).

Situacija darbo rinkoje dažnai formuoja švietimo, mokymo paslaugų reikalingiems įgūdžiams įgyti, paklausą. Užsienio kalbų centrai ir mokytojai turėtų atsižvelgti ir reaguoti į technologijų progresą, darbo rinkos pokyčius. Svarbu besimokantiesiems suteikti šio laikmečio poreikius atitinkančias švietimo paslaugas ir taikyti pažangius mokymosi metodus. Įrodyta, kad tinkamas naudojamas IKT priemonių kalbų mokymosi procese kelia motyvaciją, suteikia besimokantiesiems autonomijos; naujos technologijos kelia susidomėjimą, padeda geriau įsiminti, skatina kalbos vartojimą, bendravimą ir. Technologijos švietime bandomos naudoti mokymo procese Europos šalyse (ES suaugusiųjų švietimo strategija, 2020). Lietuvoje užsienio kalbų mokymų centrai ir mokytojai naudoja labai mažai IKT priemonių.

Technologijų nauda mokymosi procesui didelė, tačiau kokybiškam mokymuisi užtikrinti būtina atrinkti tinkamiausias priemones, žinoti, kokiose edukacinėse situacijose jas naudoti ir kaip taikyti. Variantų gausa klaidina, o IKT priemonių naudojimas savaime neužtikrina aukštos mokymosi kokybės. Reikia tinkamai įvertinti besimokančiųjų situaciją, turimus technologijų išteklius, kelti aiškius mokymosi tikslus, išanalizuoti IKT priemonių funkcijas, suderinamumą ir taikymo mokymosi procese galimybes (Larsen-Freedman, 2011). Čia labai svarbus mokytojo vaidmuo: išanalizavus ir įvertinus svarbius klausimus, sukuriama produktyvaus IKT panaudojimo sąlygos. Didžiausi IKT integravimo į mokymosi procesą barjerai yra įvardijami mokytojų pasitikėjimo ir IKT žinių trūkumas: nepakankamai turima informacijos apie technologijų naudą ir taikymą konkrečiose mokymosi situacijose, priemonių pasiūlą (Bingimlas, 2009)

Technologijas užsienio kalbų mokymuose galima naudoti dviem būdais: kaip mokomosios medžiagos šaltinį arba kaip priemonę kurti papildomas kalbines situacijas ir sustiprinti mokymosi patirtį. Technologijos, kaip mokomosios medžiagos šaltinis, naudojamos jau seniai, taip pat ir Lietuvoje: tai garso įrašai, vaizdinė medžiaga, filmai, tinklalaidės, informacinės svetainės. IKT priemonių taikymas kalbinėms situacijoms kurti ir mokymosi patirčiai sustiprinti yra naujesnis ir dinamiškesnis būdas: technologijų pagalba kuriami interaktyvūs pokalbiai užsienio kalba, rašomos istorijos, atliekamos kūrybinės veiklos, režisuojami trumpi filmai, virtualiai bendraujama su pasaulio besimokančiųjų bendruomene (Larsen-Freedman, 2011). IKT priemonių kalbinėms veikloms kurti ir mokymosi patirčiai sustiprinti yra gausu, tačiau Lietuvoje šios technologijos beveik nenaudojamos.

Darbe sprendžiama problema. IKT technologijų priemonių naudojimo klausimas aktualus visiems mokytojams. Sparčiai keičiantis situacijai, mokytojai turi nuolat tobulinti savo profesines žinias ir gebėjimus, domėtis technologijomis, ieškoti inovatyvių edukacinių sprendimų. Dažnai mokytojai susiduria su dideliu rutininio darbo krūviu, neturi galimybės analizuoti, bandyti IKT priemones (Baylor, 2002) Europos sąjungos modernių kalbų centras oficialiame puslapyje pateikia nedidelį IKT priemonių, rekomenduojamą taikyti užsienio kalbų mokymuose, sąrašą ir kvietimą mokytojams prisidėti ir pildyti jį (Europos modernių kalbų centras, 2019). Lietuviškai nėra išsamaus gido ar

patarimų rinkinio, pagal kurį užsienio kalbų mokytojai galėtų tobulinti technologijų įgūdžius ar sužinoti apie naujoves. Technologijų įtaka švietimui vis dar nėra optimali, nes dažnai yra pervertinama tiek mokytojų, tiek besimokančiųjų technologijų įgūdžiai (Bingimlas, 2009).

Darbo objektas – IKT priemonės ir jų taikymo galimybės užsienio kalbų pamokose suaugusiems.

Darbo tikslas – Sukurti universalų IKT priemonių rinkinį, padedantį sustiprinti kalbinę mokymosi patirtį bendrinės, profesijos, šnekamosios ir verslo, visų kalbos mokėjimo lyginių ir intensyvumo anglų kalbos mokymuose suaugusiems.

Darbo uždaviniai

1. Išanalizuoti Europos šalių IKT priemonių taikymo mokymuose patirtį ir pavyzdžius.
2. Ištirti Lietuvos užsienio kalbų mokytojų naudojamų IKT priemonių įvairovę ir žinių poreikius.
3. Detalizuoti užsienio kalbų mokymosi ypatumus suaugusiems.
4. Išanalizuoti IKT priemones ir išbandyti jas kalbų mokymosi procese.
5. Sukurti universalų IKT rinkinį, skirtą kalbinėms mokymosi patirtims sustiprinti.
6. Parengti rekomendacijas užsienio kalbų mokytojams IKT priemonių taikymo scenarijams.
7. Sudaryti savarankiško IKT priemonių pasirinkimo ir taikymo vadovą mokytojams.
8. Pateikti informaciją apie IKT priemonių rinkinį, taikymo scenarijų rekomendacijas ir IKT pasirinkimo ir taikymo vadovą kaip mokomąjį kursą mokytojams prieinamą virtualioje erdvėje.

Darbo rezultatas: Universalus IKT priemonių rinkinys su taikymo scenarijais mokomajai patirčiai sustiprinti anglų kalbos mokymuose suaugusiems.

1. Anglų kalbos mokymosi metodų ir jiems realizuoti skirtų priemonių analizė

1.1. Anglų kalbos svarba Europoje

Suaugusieji, norėdami išlikti kompetentingi šiuolaikinėje darbo rinkoje, vis dažniau renkasi profesinio tobulėjimo mokymus, taip įgydami reikalingų įgūdžių, o suaugusiųjų nuolatinio mokymosi svarba nuolat auga. Mokymosi visą gyvenimą poreikis jaučiamas vis stipriau, o įgūdžių ugdymas turėtų būti vienas svarbiausių ekonominių pokyčių veiksnių ir prioritetų (Europos Taryba, 2018).

Paklausiausių darbo rinkos įgūdžių sąrašė anglų kalba pirmauja ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje. Išsami tendencijų analizė atskleidė, kad iki 2025 metų anglų kalbos poreikis ir svarba tik didės. Anglų kalba šiandien yra pagrindinė pasaulio verslo, akademinės bendruomenės, diplomatijos, žiniasklaidos ir technologijų kalba. Europos šalių vyriausybės pripažįsta anglų kalbos svarbą tarptautinei prekybai ir verslui, investuoja į anglų kalbos tobulinimo priemones ir jų gyventojų žinias (British Council, 2018).

Oficiali ES kalbų politika artimiausiems penkeriems metams kelia ambicingą iššūkį, kad iki 2025-ųjų, europiečiai, be savo gimtosios kalbos, dar mokės dvi užsienio kalbas (Europos Parlamentas, 2017). Kalbų mokymasis nėra lengva veikla, kuriai reikia daug kantrybės ir valios. Svarbu išsiaiškinti, koks šiandien yra užsienio kalbas išmokti norintis žmogus. Britų atliktame tyrime, paaiškėjo, kad anglų kalbos besimokantis europietis tikisi tokių pačių dalykų kaip ir kitų paslaugų sričių klientai: nori lanksčių, individualizuotų, su specifine tema, aiškiai suformuotas tikslais, mokymų, kurių pamokų laikas būtų išnaudojamas efektyviai, pats mokymosi procesas nori, kad vyktų sklandžiai, o besimokančiajam būtų skiriama pakankamai dėmesio. Šie poreikiai gali reikšti, kad greitai suaugusiųjų mokymams organizuojami vakariniai kalbų kursai gali prarasti savo populiarumą, negalėdami pasiūlyti tokių dalykų, kaip lankstumas ar individualizavimas.

Šiuo metu neegzistuoja nuosekli, efektyvi, apimanti visas kalbų mokymosi strategijas ir praktikas, technologija, kuri galėtų užtikrinti šiuolaikinių besimokančiųjų poreikius. Tikimasi, kad inovatyvus technologinis sprendimas greitu metu sudrebins kalbų mokymosi pasaulį. Šiuo metu egzistuoja daug programėlių ir platformų, tačiau nėra duomenų ar besimokantieji priemonės naudoja tinkamai, ar atlieka visas mokymosi veiklas iki pabaigos. Kol kas veiksmingiausias yra mokymasis klasėje, tačiau tikimasi, kad anksčiau ar vėliau vis dėl to įvyks proveržis ir nuosekli, išmani ir galinga kalbų mokymosi technologija gebės teikti personalizuotus ir lanksčius kursus pagal poreikius (British Council, 2018).

1.2. IKT priemonių taikymo reikšmingumas

Kol technologijos, pakeisiančios kalbų mokymosi procesą iš esmės, proveržio dar nėra, gimsta kitos tendencijos ir technologijos, suteikiančios klientų reikalaujamą lankstumą ir personalizuotą turinį užsienio kalbų kursų mokymams. Didžiojoje Britanijoje pastebima nauja tendencija: mokomasi su mokytoju, įprastoje klasėje, tačiau papildomai pasitelkiama įvairių IKT priemonių: tai gali būti ir dirbtiniu intelektu paremta technologija, atsakanti į klausimus, ar balsu valdomas teksto užrašymas. Tokių programėlių, galimai panaudojamų kalbų kursuose yra didelis pasirinkimas, tačiau nėra jokios konkrečios sistemos, ar patarimų, dėl jų integracijos ir naudojimo. Mokytojai patys pasirenka IKT priemones su kuriomis dirba, taip sugebėdami prisitaikyti prie besimokančiųjų poreikių ir IKT

priemonių pagalba personalizuoja mokymus, efektyviai išnaudoja pamokos laiką, pakelia pamokos bendrą kokybę.

Tokio modelio mokymų ateitis nėra aiški: IKT priemonių gausa yra tikrai didelė, jas kategorizuoti sudėtinga, o jungti kelias į mokomąją sistemą taip pat būtų iššūkis, tad greičiausiai valstybinėse Britanijos švietimo institucijose šis metodas neprigis; apsiribos keleto priemonių įsigijimu. Tačiau jo populiarumas privačiame sektoriuje nuolat auga ir toks IKT technologijomis pajvairintas mokymasis greičiausiai išstums tradicinius vakarinius suaugusiųjų kursus. Patikimų duomenų dar nėra apie šio modelio efektyvumą kalboms mokytis: gana sudėtinga yra išmatuoti tokio mokymosi modelio naudas ir paprastai tokie mokymai teikiami nedidelėms besimokančiųjų grupėms, kur mokytojai tiesiog atlieka apklausą.

Europos Sąjungoje, IKT priemonės vertinamos kiek kitaip, nei britų: teigiama kad per artimiausią laikotarpį vienas pagrindinių tikslų ir planų yra aktyvus IKT priemonių naudojimo skatinimas suaugusiųjų mokymuose. Kartu su išsilavinimo neturinčių asmenų socialinės atskirties mažinimu, suaugusiųjų mokymų programų vystymu, pabrėžiama IKT taikymo mokymuose svarba. Teigiama, kad kompiuterinio raštingumo žinios yra būtinos visiems, nepriklausomai nuo profesijos, todėl IKT priemonių integravimas į įvairių sričių mokymus yra būtinas. Įvardijama nemažai problemų, trukdančių sėkmingai IKT taikymo plėtrai: vieningos ar jokios politikos nebuvimas Europos šalyse technologijų taikymo mokymuose klausimu; šio modelio mokymuose sudėtinga dirbti su projektais didelėms žmonių grupėms; dalies suaugusiųjų silpni kompiuterinio raštingumo įgūdžiai (Europos Komisija, 2019).

Atlikti tyrimai rodo, kad IKT priemonių naudojimas suaugusiųjų mokymuose turi daug potencialo ir labai padeda mokymo procesui: IKT naudojimas didina motyvaciją, panaikina vietos ir laiko apribojimus: mokymasis vyksta ne tik klasėje, bet ir virtualiai, pamokos metu ir jai pasibaigus - virtualiai. Jungtinėse valstijose atliktas tyrimas su 17 000 moksleivių, didžiausiu respondentų IKT taikymo tyrimų istorijoje skaičiumi, atskleidė, kad IKT taikymas pamokose visapusiškai pagerino moksleivių žinias.

Vienas iš didžiausių barjerų IKT taikymo plėtrai įvardijama mokytojų kompetencijos trūkumas. Tik kelios Europos sąjungos šalys šiuo metu turi mokymų ir pagalbos sistemas dėl IKT priemonių taikymo mokymuose. Mokytojų pagalbos sistemą ir IKT projektų turi šios šalys: Norvegija, Estija, Ispanija ir Danija. Taikant IKT priemones, mokytojo vaidmuo ir žinios yra ypač svarbios: taip pat reikalinga Europos šalių strategija IKT priemonių taikymo klausimais, vieningos politikos ir paramą teikiančių centrų mokytojams. Jiems reikia suteikti žinių, kaip tinkamai pasirinkti edukacines IKT, pasiruošti jų naudojimui klasėje ir sėkmingai integruoti technologijomis grįstas užduotis į mokymosi procesą (Patel, 2013)

1.3. Anglų kalbos mokymų situacija Lietuvoje

Sėkmingi pavyzdžiai Europoje rodo, kad senstant vakarinių suaugusiųjų kalbų kursų koncepcijai, šiuolaikinių anglų kalbos kursų kokybė Didžiojoje Britanijoje užtikrinama ir kliento poreikiai išpildomi IKT priemonių pagalba. Užsienio kalbų mokymuose Lietuvoje taip pat svarbu užtikrinti kokybiškas švietimo paslaugas: ES strategijų prioritetą yra būtent toks, technologijomis grįstas, mokymosi modelis, mokymo procesui teikiantis daug naudos, tačiau sėkmingam IKT integravimui

iškyla kliūčių: nėra organizavimo, aiškios politikos. Labai svarbus šiame mokymo modelyje yra mokytojo vaidmuo: deja, žinių trūkumas, silpni kompiuterinio raštingumo įgūdžiai dažnai nulemia skurdų IKT priemonių naudojimą mokymo procese. Sprendimas: pagalba ir mokymai mokytojams, prieš tai ištyrus IKT priemonių naudojimo situaciją Lietuvoje.

1.4. IKT priemonių taikymo užsienio kalbų mokymuose Lietuvoje tyrimas

Technologijos daro įtaką mūsų visoms veikloms: gyvenimo būdui, pramonei, ekonomikai, darbo rinkai. Švietimo sritis visame pasaulyje privalo prisitaikyti prie pokyčių ir gebėti teikti kokybiškas ir šiuolaikiškas mokymosi paslaugas, Lietuvoje taip pat. Tyrimo tikslas yra ištirti IKT priemonių taikymo pavyzdžius ir naudą, nustatyti naujų technologijų panaudojimo mokymuose gerąsias praktikas Europoje ir kitur, taip pat išsiaiškinti IKT priemonių taikymo situaciją Lietuvoje, įvertinti mokytojų profesinio rengimo poreikį ir parinkti tinkamiausią būdą mokymams įgyvendinti. Tyrimo metodai – mokslinės literatūros analizė ir respondentų duomenų analizė.

1.4.1. Mokytojų apklausa

Atlikta užsienio kalbų dėstytojų apklausa 2017 m. spalio-gruodžio mėnesiais svetainėje „Apklausa.lt“, kurioje dalyvavo 36 mokytojai iš skirtingų Lietuvos švietimo centrų ir aukštųjų mokyklų, turintys įvairių kalbų dėstymo darbo patirtį. 29 mokytojai moko anglų kalbos, 2 rusų, 3 prancūzų ir 2 vokiečių kalbos mokytojai. Iš apklaustųjų trumpesnę nei 5 m. patirtį turi 18 mokytojų, 10 turi nuo 5 iki 10 m., 8 mokytojai turi daugiau kaip 10 m. kalbų mokymo patirtį.

1 pav. Apklausos dalyvių darbo patirtis su skirtingomis amžiaus grupėmis.

Apklausiai buvo paruošta 10 atviro ir uždaro tipo klausimų.

1. Pirmoje apklausos dalyje pateikiami klausimai, skirti surinkti duomenis apie užsienio kalbų dalyvavusius mokytojus, jų patirtį, kokių užsienio kalbų yra mokoma.
2. Antroje apklausos dalyje siekiama išsiaiškinti apklausos dalyvių patirtį ir požiūrį į IKT priemonių taikymą kalbų mokymuose.

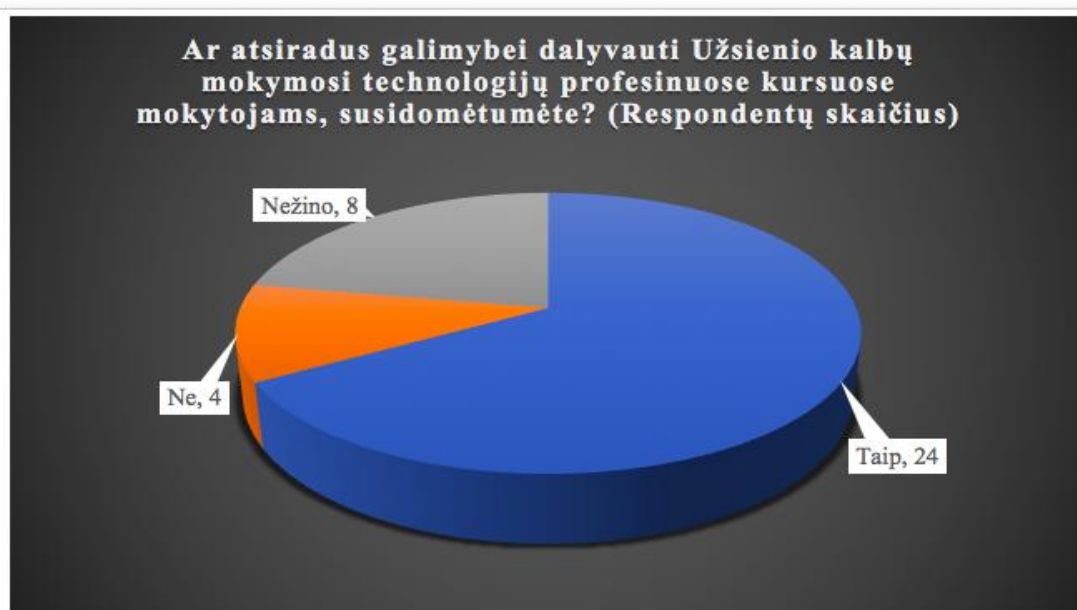
3. Trečioje apklausos dalyje siekiama sužinoti, ar šiuos mokytojus domina galimybė integruoti daugiau IKT priemonių į savo pamokas, ar jie jaučia poreikį įgyti apie tai daugiau žinių profesiniuose mokymuose.

Surinkus reikiamą informaciją, apklausos duomenys automatiškai buvo apdoroti ir svetainėje „Apklausa.lt“ pateikti rezultatai.

1.4.2. Apklausos rezultatai

Atlikus užsienio kalbų mokytojų apklausą, paaiškėjo, kad:

- 75 % tyrime dalyvavusių mokytojų naudoja garso įrašų kompaktinį diską kaip IKT priemonę, 31% - e. žodyną, 22% leidžia vaizdo įrašus iš „Youtube“ platformos, ir po 8% respondentų naudoja Skype ir Britų tarybos internetinius mokomuosius išteklius. Didžiajai daliai mokytojų garso įrašų kompaktinis diskas yra vienintelė naudojama IKT priemonė.
- 53%, mokytojų mano, kad IKT priemonių pamokose naudoja per mažai ir norėtų išmolti integruoti jų daugiau į mokymosi procesą.
- 69% teigia, kad profesinių mokymų taikyti IKT priemones tikrai reikia Lietuvoje.
- Net 64% apklausos dalyviai atsiradus galimybei dalyvauti IKT priemonių taikymo užsienio kalbų kursuose mokymuose.
- 85% apklaustųjų nurodė, kad profesiniuose IKT mokymuose teiktų pirmenybę nuotoliniams kursams.
- Profesiniams mokymams apklaustieji nurodė galintys skirti nuo 1 iki 2 val. per savaitę.

2 pav. Tyrimo dalyvių susidomėjimas IKT taikymo galimybių profesiniais mokymais.

1.4.3. Apklausos apibendrinimas

Atlikus tyrimą, paaiškėjo, kad ketvirtadalis apklaustų mokytojų nenaudoja jokių IKT priemonių pamokų metu, o 53% naudoja tik vienos rūšies IKT priemonę: leidžia garso įrašus. IKT priemonių naudojama išskirtinai mažai. Svarbu išanalizuoti priemonių įvairovę ir supažindinti mokytojus mokytojus su IKT priemonių gausavir jų naudą užsienio kalbų mokymams.

Lietuvos užsienio kalbų mokytojai nori tobulėti dalyvaudami profesiniuose mokymuose ir išmokti taikyti IKT priemones. Daugiau kaip pusė apklaustų mokytojų mano, kad IKT priemonių pamokose naudoja per mažai ir norėtų integruoti jų daugiau į mokymosi procesą. Didžioji dalis apklaustųjų rinkosi galimybę profesiniuose IKT mokymuose dalyvauti nuotoliniu būdu, skirsiantys mokslams 1 - 2 val. per savaitę.

Išsiaiškinus Lietuvos užsienių kalbų dėstytojo IKT taikymo įgūdžius, tapo aišku, kad yra reikalingas mokomasis IKT priemonių taikymo rinkinys, pritaikytas įvairiems užsienio kalbų dėstytojų aspektams.

1.5. Suaugusiųjų užsienio kalbų mokymosi ypatumai

Suaugusieji yra gana sudėtinga tikslinė grupė, nes į klasę ateina jau su teigiamos arba neigiamos mokymosi patirties bagažu. Jiems yra būdinga didelė motyvacija, bet jiems yra sunkiau įsisavinti žinias (Kaplina, 2015). Jiems mokytis yra taikomi įvairūs metodai, strategijos ir atsižvelgiama į suaugusiųjų kalbos vartojimo situacijas.

1.5.1. Kalbų mokymosi metodai

Sąvokos metodas (iš graikų k. *methodos* – būdas, sekimo kelias) reikšmei priskiriama praktinės arba teorinės tikrovės įsisavinimo priemonių ir operacijų visumą. Pagrindinis metodo vaidmuo – pažinimo proceso arba praktinio vieno ar kito objekto tvarkymas, organizavimas ir reguliavimas (Kardelis, 2002).

Per kalbų mokymosi istoriją buvo išbandyta daug skirtingų mokymo metodų: kai kurie iš jų tapo populiariausi ir pripažinti veiksmingesni suaugusiųjų mokymų procese. Tinkamiausi mokymo metodai suaugusiems laikomi tiesioginis, komunikatyvusis, bendruomeniškas, tylusis ir užduočių (Kaplina, 2015)

Tiesioginio metodo pagrindas yra kuo dažnesnis užsienio kalbos vartojimas pamokos metu, vengiant gimtosios kalbos vertimo ir vartojimo. Besimokantysis skatinamas pats suvokti prasmę iš konteksto, jam padedama pastebėti gramatinius dėsningumus mokytojui natūraliai vartojant kalbą, leidžiama pačiam daryti išvadas. Klasėje stengiamasi sukurti situaciją, lyg besimokantysis būtų šalyje, kur ši kalba nuolat vartojama ir tokiu būdu siekiama paskatinti įsisavinimo procesą.

Komunikatyviojo metodo pagrindas yra komunikacija ir bendravimas klasėje atkartojamose socialinėse situacijose. Gebėjimas kalbėti užsienio kalba neapsiriboja vien lingvistiniu kalbos struktūrų ir žodyno išmanymu, tačiau reikalauja ir komunikacinių gebėjimų, etiketo išmanymo, ką kokioje socialinėje situacijoje tinka pasakyti.

Bendruomeniškas metodas yra grindžiamas abipusiu tarpusavio pasitikėjimu tarp mokytojo ir besimokančiojo, betarpišku bendravimu, palaikymu ir padrąsinimu iš mokytojo pusės. Užsienio kalbos mokymasis ir vartojimas kelia baimę, todėl stengiamasi besimokantįjį padrąsinti ir motyvuoti, tapti jo draugu ir patarėju, taip ugdant besimokančiojo pasitikėjimą naujos kalbos vartojimo įgūdžiais ir savimi .

Tylusis mokymo metodas akcentuoja besimokančiojo savarankiškumą, kur mokytojas yra tik patarėjas ir nukreipia mokymosi procesą tinkama linkme. Besimokantysis pats pasirenka užduotis, kelia klausimus, ieško atsakymų, sprendžia įvairias mokymosi procese iškilusias problemas, taip

įgydamas ilgalaikį savarankiškumą ir autonomiškumą mokantis užsienio kalbos (Larsen-Freedman, 2011).

Užduočių metodas pabrėžia užsienio kalbos vartojimo svarbą kaip priemonę pasiekti tikslą, t.y. atlikti užduotį. Vykdydamas užduotį besimokantysis bendrauja su kitais grupės dalyviais, ieško medžiagos internete užsienio kalba. Kalbos vartojimas neatskiriamas nuo savo pirminės, komunikavimo ir informacijos perdavimo kitiems, funkcijos (Nunan, 2004)

Dažnai užsienio kalbų kursų metų naudojami keli metodai ir jų kombinacijos (Larsen-Freedman, 2011).

1.5.2. Kalbų mokymosi strategijos

Strategija yra veiksmų visuma, kuri nurodo reikalingus išteklius norint pasiekti tam tikrą ilgalaikį tikslą. Suaugusiųjų užsienio kalbų mokymosi procesą skirsto į tris pagrindines strategijas: atminties, kognityvinę ir suvokimo strategijas (Oxford, 1990). Atminties strategija yra naujų prasminių elementų susiejimas su jau žinomais elementais; vaizdinių, garsų susiejimas su žodžiu, koncepcija; žodžių, konstrukcijų nuolatinis kartojimas, siekiant įtraukti informaciją į ilgalaikę atmintį; fizinių veiksmų, judesio panaudojimas siekiant paspartinti įsidėmėjimo procesą (Jatautaitė, 2000)

Kognityvinė strategija apima kalbos struktūrizavimą: gebėjimą reikšti mintis jungiant atskirus prasminius vienetus į tarpusavyje susijusių elementų visumą. Tai ir žodžių jungimas į taisyklingą sakinį, ir sakinių į nuoseklią istoriją, ir teiginių pagrindimas, taip pat pašnekovo kalbos struktūrinė analizė ir prasmės suvokimas.

Suvokimo strategijoje yra svarbus intelektualus nežinomų prasminių elementų ar žodžių analizė ir spėjimas, ieškojimas užuominų kalboje, mimikoje, gestuose, loginėje sekoje minčių dėstymo sekoje. Visų strategijų praktikavimas yra svarbus kalbos įsisavinimui (Oxford, 1990).

1.5.3. Kalbiniai įgūdžiai

Užsienio kalbų mokymų metu yra lavinami dviejų tipų įgūdžiai: priėmimo (angl. receptive) ir kalbos modeliavimo (angl. productive). Priėmimo įgūdžiams priskiriamas skaitymas ir klausymas, tuo tarpu kalbos modeliavimo įgūdžiai yra rašymas ir kalbėjimas. Užsienio kalbos kursų metu skirtingomis priemonėmis paprastai lavinami visi šie įgūdžiai (Kaplina, 2015).

1.5.4. Individualūs mokymosi stiliai

Mokymosi stilius yra pamėgtas mąstymo, informacijos apdorojimo ir suvokimo būdas. Skiriami trys pagrindiniai informacijos priėmimo bei tvarkymo būdai: vizualinis (regimasis), audialinis (garsinis) ir kinestetinis (jutiminis).

Regimojo tipo (teikiantys pirmenybę vaizdinės informacijos priėmimui ir apdorojimo būdai) asmenys turi labai gerą vaizdinę atmintį ir gali atkurti net prieš keletą metų matytas scenas, objektus ar veidus. Šio tipo besimokantieji geriausiai įsimena tai, ką pamato. Jiems patinka, kai informacija pateikiama vizualiai: naudojant grafikus, schemas, minčių žemėlapius, plakatus, išryškinant esminius raktažodžius (Larsen-Freedman, 2011).

Girdimojo tipo (teikiantys pirmenybę garsinei informacijai) asmenys turi pajėgią girdimąją atmintį ir gali atkurti situacijas, mintyse iš naujo „klausydamiesi“ įvykusių pokalbių. Šio tipo besimokantieji

geriausiai įsimena tai, ką išgirsta. Mokymosi turinį geriausiai prisimena garsiai skaitydami patys ar klausydami kitų, kartodami ar pasakodami. Užsienio kalbų mokymosi procese jiems patinka diskusijos, paskaitos, pokalbiai, garso įrašai, filmai su garsu, įvairūs žodžių žaidimai, pasakojamos istorijos.

Kinestetinio tipo (teikiantys pirmenybę lytėjimui ir dalyvavimui) asmenys lengvai prisimena įvykius ir gali lengvai įvardinti su jais susijusius jausmus ir pojūčius. Jiems priimtina fizinė veikla, žaidimai lauke, ekskursijos, mokymasis veikiant, įsimena žodžius juos perrašydami ar bent imituodami, kad rašo. Jie mielai atlieka praktines užduotis, laboratorinius. Kalbėdami mėgdžioja tai, apie ką pasakoja. Jiems įdomiau, kai užduotys pateikiamos emocionaliai, demonstruojant su mimikos elementais ir gestais (Gilakjani, 2012).

1.6. Užsienio kalbų mokymasis ir technologijos

1.6.1. KGKM technologijų raida

Kompiuteriais grįsto kalbų mokymosi (KGKM) (angl. Computer assisted language learning (CALL)) pradžia laikomas Plato projektas, pradėtas 1960 m. Iliojaus universitete Jungtinėse valstijose. Tai pirmoji kompiuterizuota mokomoji sistema, turėjusi šiuolaikinių forumų, žinučių siuntimo priemonių, internetinio testavimo įrankių pirmtakus. Sistema buvo naudojama mokyti įvairių dalykų universitete, taip pat ir lotynų kalbos (Marty, 1981).

Aštuntajame ir devintajame dešimtmetyje praėjusio amžiaus šimtmetyje buvo bandoma kategorizuoti kompiuterines kalbų mokymosi priemones. Tai pačiai grupei priskiriamos programos, kuriose reikia įrašyti trūkstamą informaciją į tarpus, antrajai grupei priskiriamos priemonės skirtos sudėlioti žodžius į prasmingą sakinį, trečiajai - pokalbių simuliacijos, ketvirtajai - kalbų mokymosi žaidimai. Daug šių ankstyvųjų technologijų elementų egzistuoja ir šiuolaikinėse IKT kalbų mokymosi priemonėse (Levy, 1997).

Nuo 1990 – metų tapo sudėtinga skirstyti IKT kalbų mokymosi priemones į kategorijas: jų skaičius ženkliai išaugo ir nuolat didėjo. Antrosios kartos žiniatinklis (angl. *Web 2.0*) suteikė galimybę naujų mokymosi technologijų atsiradimui. Užsienio mokymų metu pradėti naudoti blogai, vikiai, socialiniai tinklai, tinklalaidės, mobiliosios aplikacijos ir daug kitų. KGKM pradedamas skirstyti pagal epochas: 1960 – 1980 m. vadinama struktūrinio KGKM epocha, kai IKT priemonių pagalba buvo galima mokyti tik kalbų struktūros, gramatikos, žodžių. Komunikacinio KGKM epocha laikomas laikotarpis nuo 1980 iki 2000 m., dar vadinamas atviruoju (angl. *Open*), dėl mokytojo laisvės pasirinkti priemones, besimokančiųjų komunikacijos ir galimybių gauti grįžtamąjį ryšį (Warschauer, 1996). Dėl trečiosios, integruoto KGKM epochos pradžios nesutariama. Teigiama, kad ji prasidėjo 2000-aisiais, tačiau yra nuomonių, kad ji dar neprasidėjo ir šiuolaikinis kalbų mokymasis, kaip ir mokytojai, dar yra atvirosios KGKM epochoje, o integruoto KGKM epocha prasidės tuomet, kai technologijos taps tokia pat neatsiejama kalbų mokymosi proceso dalis kaip šiuolaikiniai (Bax, 2011).

1.6.2. IKT priemonių taikymo nauda

Pagerina lankomumą. Kai technologijos yra sėkmingai integruojamos į pamokas, dažnai mokymasis tampa įdomesnis, malonesnis: mokomasi tų pačių dalykų, tačiau nauju būdu. Kompiuterizuotos viktorinos, užduotys su žaidimo elementais skatina aktyvesnį dalyvavimą mokymosi procese, kurį gali būti sunku pasiekti per tradicinę paskaitų aplinką.

Padedą įsidėmėti. Specialios IKT priemonės, skirtos ilgalaikėi atminčiai lavinti, yra specialiai sukurtos kartoti informaciją tam tikrais, mokslininkų apskaičiuotais intervalais, padedančiais įsidėmėti, tam kad būtų pasiekiamas maksimalus rezultatas (Houcine, 2011)

Skatina individualų mokymąsi. Niekas nesimoka tuo pačiu būdu dėl skirtingų mokymosi stilių ir skirtingų gebėjimų. Technologijos suteikia puikias galimybes efektyviau mokytis žmonėms, turintiems skirtingus poreikius. Besimokantieji gali mokytis savo greičiu, peržiūrėti sunkesnes sąvokas pirmiausiai arba, jei reikia, visai jas praleisti. Technologijos suteikia galimybę mokytis neįgaliems ar sergantiems, prisijungus prie interneto. Kamera ir vaizdo konferencijos priemonė gali padėti jiems dalyvauti pamokoje kartu su grupe, per atstumą.

Skatina bendradarbiavimą. Besimokantieji gali praktikuoti bendravimo įgūdžius atlikdami bendrą projektą: bendrauti forumuose, dalintis dokumentais virtualioje mokymosi aplinkoje. Technologijų pagalba galima bendradarbiauti su besimokančiais toje pačioje klasėje; taip pat su kitomis klasėmis visame pasaulyje. Tokiu būdu ne tik praktikuojama anglų kalba, bet ir mokomasi tarpkultūrinės komunikacijos (Motteram, 2013)

Išmokstama naudingų įgūdžių per technologijas. Naudodami technologijas, tiek mokytojai, tiek besimokantieji ugdo XXI amžiui reikalingus įgūdžius. Besimokantieji įgyja kalbinių ir technologinių žinių, kurių jiems reikės ateityje. Šiuolaikinis mokymasis - tai bendradarbiavimas su kitais, sudėtingų problemų sprendimas, kritinis mąstymas, įvairių komunikacijos formų ir vadovavimo įgūdžių ugdymas, motyvacijos ir našumo gerinimas. Technologijų naudojimas gali išugdyti daug kitų naudingų įgūdžių: pristatymų kūrimą, mokymąsi atskirti patikimus nuo nepatikimų šaltinių internete angliškai, rašyti laiškus užsienio kalba. Tai yra labai svarbūs įgūdžiai, kuriuos galima tobulinti mokymų metu (Europos Komisija, 2019)

Nauda mokytojams. Mokytojai gali naudoti skirtingas programas arba patikimus internetinius išteklius, kad sustiprintų tradicinius mokymo būdus ir išlaikytų daugiau besimokančiųjų. Virtualūs pamokų planai, klasifikavimo programinė įranga ir internetiniai įvertinimai gali padėti mokytojams sutaupyti laiko.

Skatina kūrybiškumą. Technologijos supaprastino kūrybinių industrijų priemonių naudojimo procesą, suteikdamos galimybę įgyvendinti menišką ir kūrybišką idėjas greičiau ir paprasčiau. Besimokantieji, su mokytojo priežiūra ir draugiškomis vartotojui IKT priemonėmis, gali kurti trumpus filmus užsienio kalba, vėliau, jei turės drąsos, pasidalinti įrašais su grupe. Galima rašyti istoriją, vėliau pristatyti ją grupei pasitelkus dirbtinio intelekto priemonę, automatiškai generuojančią tekstui vaizdus. IKT priemonių panaudojimo teikiama nauda yra mokymosi proceso pajavairinimas, susidomėjimo didinimas, motyvacijos skatinimas, besimokančiojo savarankiškumo ugdymas, mokymosi proceso individualizavimas. Daugiau dėmesio skiriama konkrečių socialinių situacijų kalbiniais sprendimas, nei kalbos struktūros analizei, suteikiama daugiau galimybių apsupti save autentiška kalba ir taip išmokti ją sparčiau ir efektyviau. Skatinamas kūrybiškas požiūris į kalbos mokymąsi (Houcine, 2011).

1.6.3. IKT priemonių taikymo barjerai

Išskiriami pagrindiniai 7 barjerai, stabdantys sėkmingą IKT priemonių integraciją į mokymosi procesą (Bingimlas, 2009):

1. Mokytojų pasitikėjimo savimi trūkumas.
2. Neturėjimas įrangos ir prieigos prie interneto.
3. Laiko trūkumas pasiruošti visapusiškai integracijai.
4. Techninės pagalbos stoka iškilus problemoms.
5. Neturėjimas įrangos ir prieigos prie interneto pasiruošimo integracijai metu.
6. Žemas kompiuterinis raštingumas.
7. Senyvas mokytojų amžius.

Mokytojai nėra vieninteliai veiksniai stabdantys sėkmingą IKT priemonių integraciją į kalbų mokymą: trukdo ir tai, kad nėra aiškios ir vieningos politikos, švietimo įstaigose nėra pakankamai išplėtotą technologijų bazę, finansinės paramos trūkumas, mokymų apie IKT priemonių naudą ir taikymą nebuvimas (Dawes, 2001).

1.6.4. IKT taikymo kalbų mokymosi procese būdai

Išskiriami du būdai traktuoti technologijų naudojimą švietime: kaip mokomosios medžiagos šaltinį ir kaip mokymosi patirtį. Kaip mokomosios medžiagos šaltinis užsienio kalbų kursuose technologijos jau naudojamos ilgą laiką: mokytojas nebenaudoja vien tik kreidos ir lentos, tačiau leidžia garso įrašus, pasitelkia vaizdo medžiagą, naudoja papildomą informaciją iš internetinių šaltinių aktualia tema. Studentai jau kurį laiką naudojami internetiniais žodynais, sprendžia kompiuterizuotus gramatikos pratimus, dirbdami su tekstais, pasitelkia vertimo įrankius.

Antrasis būdas, IKT priemonių panaudojimas mokymosi patirčiai kurti yra neišsemiamai platus ir atveria iki šiol neturėtas galimybes ir išplečia kalbos mokymosi procesą už klasės ribų. IKT priemonės leidžia sukurti papildomas situacijas ir progas vartoti užsienio kalbą: dalyvauti pasaulio besimokančiųjų bendruomenės veikloje ir mainuose internete; atlikti užduotis, kuriose kalba yra įrankis tikslui pasiekti, kaip ir technologijos, o ne mokymosi objektas; pačiam kurti turinį užsienio kalba apie aktualias temas ir juo dalintis, gauti grįžtamąjį ryšį. Technologijos suteikia galimybių individualiai pasirinkti tinkamiausią besimokančiajam kalbos mokymosi patirtį: varžytis dėl pasiekimų, žaisti žaidimus, išreikšti save per kūrybines veiklas anglų kalba su IKT priemonėmis (Larsen-Freeman, 2011).

Priemonių gausa didelė ir jų skaičius nuolat auga: dinamiška ir nuolatinė technologijų plėtra suteikia tam visas galimybes. Tačiau atlikti tyrimai rodo, kad dažniausiai technologijos naudojamos užsienio kalbų mokymuose kaip mokomosios medžiagos šaltinis užsienio šalyse ir Lietuvoje, tačiau beveik nenaudojamos kaip priemonė papildomai mokomajai patirčiai kurti. Literatūros, kad reikia naudoti IKT priemones kaip mokomosios medžiagos šaltinį, yra nemažai. Kaip IKT priemones naudoti mokomajai patirčiai sustiprinti yra nedaug: Europos sąjungos modernių kalbų centras pateikia nedidelį rekomenduojamų IKT sąrašą savo oficialiame puslapyje, su kvietimu užsienio kalbų mokytojams prisijungti sąrašą papildyti. Sąraše pateikiami trumpi priemonių aprašai, paminima taikymo pavyzdžių, tačiau informacijos nėra daug (Europos modernių kalbų centras, 2019).

Britų taryba savo oficialiame puslapyje publikuoja gidą, apie technologijų taikymą vaikų, paauglių ir suaugusiųjų anglų kalbos mokymuose. Kiekvienai besimokančiųjų grupei pateikiama po tris technologijų integravimo į mokymo procesą pamokų pavyzdžius, juose aprašomos kelios IKT priemonės (Motteram, 2013).

2017-ųjų spalio - lapkričio mėnesiais atliktas Lietuvos užsienio kalbų mokytojų tyrimas atskleidė, kad technologijas suaugusiųjų kalbų mokymuose naudojo 74% respondentai, iš jų beveik visi tik kaip mokomosios medžiagos šaltinį. Didelė dalis apklaustų mokytojų naudojo tik kompaktinius diskus įrašams leisti, todėl labai svarbu išanalizuoti šiuolaikines IKT priemones, parinkti naudingiausias, lengviausiai pritaikomas ir supažindinti Lietuvos užsienio kalbų mokytojus su jų panaudojimo galimybėmis mokymosi patirčiai kurti.

1.7. Skyriaus apibendrinimas

Technologijų raida padarė didelę įtaką kalbų mokymosi procesams ir metodams. Pagrindinis mokytojo vaidmuo yra IKT pagalba sukurti sąlygas vykti sėkmingam mokymosi procesui. Svarbu prižiūrėti procesą, teikti patarimus besimokantiejiems, tačiau leisti jiems veikti autonomiškai. Technologijos yra nuolat tobulinamos ir sukuriamas naujų, dar nebandytų IKT priemonių, tinkamų užsienio kalbų mokymuisi. Svarbu nuolat domėtis mokymosi tendencijomis, stebėti besimokančiuosius, analizuoti naujų technologijų pritaikymo galimybes.

2. Programinių priemonių rinkinys ir jų taikymo projektas

IKT priemonių pasirinkimui buvo remiamasi dviejų užsienio kalbų mokytojams skirtomis svetainėmis: Europos modernių kalbų centro oficialia svetaine (<https://www.ecml.at/>) ir Britų tarybos svetaine anglų kalbos mokytojams (<https://www.britishcouncil.org/>). Šio projekto tikslas – kategorizuoti pasirinktas priemones, išsiaiškinti jų taikymo galimybes papildomoms kalbinėms situacijoms kurti ir mokomosioms patirtims sustiprinti. Taip pat išbandyti pasirinktas IKT priemones taikant mokymuose ir išrinkti 10 IKT priemonių, labiausiai tinkančių papildomoms kalbinėms situacijoms kurti ir mokymosi patirčiai sustiprinti.

2.1. IKT priemonių klasifikacija

IKT priemonių gausą bandoma įvairiai klasifikuoti. Pasirinkta mokymosi priemonių kvalifikacija pagal IKT priemonių funkcijas (Erben, 2009). Kiekvienai priemonių kategorijai pateikiamos penkios priemonės, iš kurių atitinkamai išrenkamos lengvai ir universaliai pritaikomos suaugusiųjų anglų kalbos mokymuose, priemonės.

2.1.1. El. turinio kūrimo priemonės

Šios priemonės leidžia anglų kalbos mokytojams ir besimokantiesiems būti kūrybingiems. Tai turinio kūrimo priemonės, skirtos tyrinėti, atrasti ir kurti mokymosi priemones. Šiai kategorijai priklauso interneto puslapių kūrimas, prezentacijų ruošimo priemonės, kryžiažodžiai, tinklalaidžių įrašymas ir transliacija, fotografavimas, filmų ir muzikos kūrimas.

Ši priemonių grupė, skirta el. turiniui kurti, buvo sėkmingiausiai pritaikyta mokymosi patirtims sustiprinti. Pasirinktos net keturios priemonės iš šios grupės. „Wix“ nebuvo pasirinktas dėl reikalingų didelių laiko resursų puslapiui sukurti. „Tellagami“ tinka labiau vaikams, suaugusiųjų mokymams ši priemonė netiko.

Priemonių pavyzdžiai:

- <https://www.wix.com/> - „Wix“ - svetainių kūrimas
- <https://telligami.com/> - „Telligami“ - animuoto vaizdų įrašų kūrimas telefonu.
- <https://www.vocabulary.com/> - „Vocabulary“ - dirbtiniu intelektu paremtas žodžių mokymasis/ viktorinos, pateikiamos žodžių apibrėžtys.
- <https://quizlet.com/> - „Quizlet“ - el. žodžių žodynėlis, interaktyvus
- <https://screencast-o-matic.com/> - „Screen cast-o-matic“ - vaizdo įrašų filmavimas, trumpų filmukų kūrimas.
- <http://secondlife.com/> - „Second Life“ – virtualus pasaulis, su žaidimo elementais, bet realiais žmonėmis.

Pasirinktos priemonės išbandyti: „Vocabulary“, „Quizlet“, „Screen cast-o-matic“ dėl aukšto interaktyvumo ir mažų laiko sanauđų. „Second Life“ priemonė pasirinkta dėl galimybių gausos, nors ir reikalauja nemažai laiko, technologinių resursų ir mokytojo įgūdžių taikyti.

2.1.2. El. bendravimo priemonės

Tai priemonės, skirtos mokinių ir mokytojų bendravimui. Išskiriamos dvi šių priemonių grupės. Sinchroninio bendravimo: leidžia realiuoju laiku bendrauti, pvz., pokalbiai telefonu, balso

konferencijos, momentiniai pranešimai. Asinchroninio bendravimo: bendravimo priemonės su tam tikru laiko vėlavimu, pvz.: el. paštas, tekstiniai pranešimai, diskusijų forumai.

Bendravimo priemonės taip pat puikiai tinka papildomoms kalbinėms situacijoms kurti ir mokomajai patirčiai sustiprinti. „ShakesPeak“ nebuvo pasirinktas, nes „Mentimeter“ turi gana panašias funkcijas, ši priemonė ir buvo pasirinkta, kiek solidesnė ir labiau tinka verslo mokymams. Priemonės „VoiceThread“ ir „Learn Around The World“ yra bendravimui skirtos svetainės, su savo bendruomenėmis. Jos labiau pritaikomos savarankiškai veiklai, už klasės ribų, todėl buvo nepasirinktos.

Priemonių pavyzdžiai:

- <https://www.language-exchanges.org/> - „Mixer“ - tarptautinė kalbų mokymosi mainų bendruomenė.
- <https://www.mentimeter.com> – „Mentimeter“ – tiesioginių apklausų priemonė.
- <https://www.shakespeak.com/> - „ShakesPeak“ – mobili aplikacija balsavimui, yra galimybė siųsti žinutes.
- <https://voicethread.com/> - „VoiceThread“ – diskusijų svetainė apie vaizdo įrašus, taip pat kitus kūrinius.
- <https://learnaroundtheworld.com> – „Learn Around The World“ – vaizdo konferencijos iš įvairių pasaulio vietų, organizuojamos kelionių entuziastų. Galima užduoti klausimus.

Pasirinktos priemonės išbandyti: „Mentimeter“ pasirinkta dėl aukšto interaktyvumo, lengvo valdymo ir populiarumo verslo susitikimuose. „Mixer“ priemonė pasirinkta dėl galimybių gausos ir nors reikalauja planavimo ir pasiruošimo iš mokytojo, gali suteikti daug galimybių sukurti mokomąsias patirtis.

2.1.3. Skaitymo/ rašymo el. priemonės

Kai kurios IKT priemonės gali palengvinti rašymo ir skaitymo įgūdžių lavinimą. Šių įrankių pavyzdžiai yra virtualios lentos, internetiniai žurnalai, tinklaraščiai, vikiai ir el. knygos. El. knygos šiandien turi daug funkcijų: jas papildė garso įrašai, interaktyvios užduotys ir integruoti žodynai. Besimokantieji gali lavinti savo skaitymo įgūdžius, atlikti užduotis. Kitas el. knygų privalumas yra tai, kad besimokantieji gali naudotis elektroninėmis knygomis įvairiuose įrenginiuose, tokiuose kaip planšetė, mobilieji telefonai ir nešiojamieji kompiuteriai.

Šioje IKT grupėje buvo nemažai mokymų patirčių stiprinimui tinkančių priemonių. Užsienio kalbų mokymai suaugusiems dažnai būna klasėje: ten būna lenta, dėl šios priežasties *Web White Board* nebuvo pasirinkta, ji labiau tinka taikyti dirbant nuotoliniu būdu. *NetVibes*, nors ir puiki platforma leidžianti pačiam susikurti naujienu srautą, tačiau taip pat yra labiau tinkama savarankiškam mokymuisi, pamokos metu. Tiesa, galima ją būtų taikyti su užduoties dalimi namuose, sakykime, išsirinkti įdomiausią ten perskaitytą straipsnį ir papasakoti, bet ten paties besimokančiojo pridėdamas turinys, todėl jis gali tiesiog būti visas nebūtinai užsienio kalba, kurią mokomės.

Priemonių pavyzdžiai:

- <https://webwhiteboard.com/> - „Web White Board“ - balta lenta bendradarbiavimui.
- <https://www.grammarly.com/> - „Grammarly“ - tekstų rašymo redaktorius, taisantis žodyną, gramatiką, stilių.

- <http://www.todayifoundout.com/> - „*Today I found out*“ - naujienlaiškis į el. paštą, su įdomiais ir netikėtais faktais, atsiunčiamas kasdien darbo dienomis.
- <https://lumen5.com/> - „*Lumen5*“ - dirbtinio intelekto pagalba pristatymams, automatiškai generuoja skaidres tekstui.
- <https://www.netvibes.com/en> - „*NetVibes*“ - žinių platforma, kurios naujienų srautą galima individualiai pasirinkti.

Pasirinktos priemonės išbandyti: „Grammarly“ pasirinkta dėl galimybės suteikti daugiau autonomijos besimokančiajam. „Today I found out“ priemonė pasirinkta dėl papildomos galimybės besimokančiajam apsupti save anglų kalba kuo daugiau. „Lumen5“ priemonė pasirinkta dėl savo naujumo, kurio pagalba galima būtų ilgiau išlaikyti besimokančiųjų dėmesį.

2.1.4. Klausymo/ kalbėjimo el. priemonės

Klausymo ir kalbėjimo įgūdžiai lavinami su garso įrašų ar įrašymo funkciją turinčiomis priemonėmis. Tai priemonės skirtos leisti garso įrašams, klausytis muzikos, kalbos ar garsų įrašymams.

Klausymo IKT grupėje buvo pasirinkta tik viena, „*Howjsay*“, priemonė. Kitos priemonės gali būti traktuojamos labiau kaip resursai, medžiagos šaltiniai, įrašams paleisti ar filmui, bet tai yra kitas technologijų taikymo metodas, kaip medžiagos resursai, ne mokomajai patirčiai sustiprinti.

Priemonių pavyzdžiai:

- <http://film-english.com/> - „*Film-English*“ – filmų kolekcija anglų kalba įvairiomis temomis, su pamokos planu ir užduotimis.
- <http://howjsay.com/> - „*Howjsay*“ – tarimo mokymosi priemonė internete.
- <https://librivox.org/> - „*LibriVox*“ – garsinių knygų įrašų kolekcija.
- <http://www.dw.com> - „*Deutsche Welle*“ – aktualūs dokumentiniai filmai iš viso pasaulio anglų kalba.
- <https://www.lingt.com/> - „*Lingt*“ – kalbėjimo ir klausimų įgūdžių lavinimas, įrašius savo kalbą, įrašas siunčiamas mokytojui ir gaunami komentarai.

2.1.5. El. vertinimo priemonės

Tai yra el. vertinimo priemonių grupė, skirtų darbams ar egzaminams įvertinti švietimo įstaigose ar neformalaus ugdymo institucijose. Mokytojas gali palikti komentarus, besimokantysis į juos reaguoti.

Šios priemonės yra skirtos žinių vertinimui ir nėra lengvai pritaikomos mokomosioms patirtims kurti. Iš el. vertinimo IKT grupės mokomųjų patirčių stiprinimui nebuvo pasirinkta nei viena priemonė, kuria lengvai būtų galima kurti mokomąsias kalbines patirtis, tačiau, kadangi jų taikymas priklauso nuo kūrybiško požiūrio į mokymo procesą, todėl jų taikymas yra tikrai įmanomas.

Priemonių pavyzdžiai:

- <https://www.showbie.com> - „*Showbie*“ – mokymų valdymo sistema, su vertinimo įrankiais.
- <https://www.edmodo.com/> - „*Edmodo*“ – turi ne tik vertinimo įrankius, bet ir mokymų valdymo sistemą.
- <http://www.flubaroo.com/> - „*Flubaroo*“ – priemonė įvertinti besimokančiųjų testus.

- <https://www.peergrade.io> - „Peergrade“ – priemonė įvertinti besimokančiųjų testus.
- <https://www.peardeck.com/> - „PearDeck“ – testavimo, viktorinų kūrimo sistema.

2.1.6. Virtualių mokymų realizavimo priemonės

Šios priemonės naudojamos nuotolinių kursų realizavimui ir valdymui: tai gali būti virtuali mokymosi aplinka ar mokymų valdymo sistema, leidžianti mokytojams ir besimokantiesiems valdyti ir organizuoti savo darbą internetu. Virtualių mokymosi aplinkos suteikia galimybę mokytis nuotoliniu būdu, atlikti užduotis, bendrauti forumuose, kelti failus.

Virtualių mokymosi aplinkų IKT yra taikomos nuotoliniams kursams realizuoti. Kai mokomasi klasėje ir IKT naudojamos proceso pajvairinimui, nuotolinių kursų realizavimo priemonės sunkiai pritaikomos klasėje, mokomosioms patirtims stiprinti.

Priemonių pavyzdžiai:

- <https://www.goconqr.com/> - „GoConqr“ – mokymosi valdymo sistema su viktorinomis, grafikų funkcijomis ir mokymų realizavimo priemonėmis.
- <https://moodle.org/> - „Moodle“ – virtuali mokymosi aplinka nuotoliniams kursams kurti.
- <https://classroom.google.com/> - „Google Classroom“ – virtuali klasė nuotoliniams mokymams.
- <https://www.capterra.com> - „Capterra“ – mokymų valdymo sistema.
- <https://www.talentlms.com/> - „Talent LMS“ – mokymų rengimui virtualioje erdvėje skirta priemonė

2.2. IKT priemonių rinkinys kalbų mokymosi patirčiai sustiprinti

Išanalizavus IKT priemones, iškėlus mokymosi tikslus, išanalizavus priemonių funkcines ir nefunkcines galimybes, priemonės buvo taikomos anglų kalbos kursuose suaugusiems, atrinkta 10 skirtingų IKT priemonių.

Šias priemones rekomenduojama taikyti anglų kalbos mokymuose suaugusiems papildomoms kalbinėms situacijoms kurti ir mokomajai patirčiai sustiprinti. Priemonės parinktos ir pritaikytos įvairioms mokymosi situacijoms, metodams, strategijoms, mokymosi stiliams, taip pat visiems įgūdžiams lavinti.

2.2.1. Priemonė „Quizlet“

3 pav. Priemonės „Quizlet“ logotipas.

IKT priemonės „Quizlet“ funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta ir draugiška naudotojui.

- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų, vokiečių, ispanų, prancūzų, italų, portugalų, rusų, kinų, korėjiečių, lenkų ir kt.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** aukštas.
- **Saugumas/ privatumas:** aukštas.
- **Duomenų saugojimas:** yra.
- **Diegimas:** Ne, tik mobiliąją programą „Quizlet Learn“.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** „Windows“, „MAC“ + „iOS“ ir „Android“.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** nėra.
- **Kaina:** nemokama užsiregistravus / mokamas „Premium“ planas.
- **Svetainės adresas:** <https://quizlet.com/>
- **Vaizdo medžiaga apie priemonę:** <https://www.youtube.com/watch?v=Jo6ITr9yt4Y>

Priemonės aprašymas. „Quizlet“ yra kortelių programa, kuri padeda mokytis ir testuoti studentus įvairiomis temomis, pvz., kalbos, istorija, geografija, gamtos mokslai ir pan. Ši priemonė siūlo daug įvairių variantų, kaip ją pritaikyti mokymuisi ir išbandyti įgytas žinias. Galima kurti savo korteles arba rinktis iš tų, kurias sukūrė kiti „Quizlet“ nariai ir mokytojai. Tekstą galima importuoti iš „Word“, „Excel“, „Google Docs“, o naudojant „Quizlet Plus“ priemonę, galima įrašyti garsą. Pridėjus turinį, galima rinktis iš 10 skirtingų žaidimų ir studijų režimų, kuriuos besimokantieji gali naudoti individualiai arba dirbdami grupėse.

Priemonė „Quizlet Live“ gali būti naudojamas klasėje realiuoju laiku, kaip mokymosi / žinių vertinimo žaidimas, kuriame besimokantieji dirba kartu atsakinėdami į dėstytojo užduotus klausimus. „Quizlet“ galima naudoti tiek stacionariuosiuose, tiek mobiliuosiuose įrenginiuose. Nemokamai galima sukurti iki 8 kortelių rinkinių, norint sukurti daugiau, galima įsigyti „Quizlet Plus“ paskyrą, kur kortelių skaičius neribojamas (Europos modernių kalbų centras, 2019).

IKT priemonės „Quizlet“ taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** tylusis, užduoties.
- **Mokymosi strategija:** atminties.
- **Lavinami įgūdžiai:** rašymas, kalbėjimas (tarimas)
- **Mokymosi stilius:** vizualinis, audialinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** Žodžių įsidėmėjimas su virtualiomis, interaktyviomis kortelėmis, viktorinos. Turinys kuriamas naudotojo arba siunčiamas iš oficialios svetainės / kitų naudotojų

Taikymo pavyzdžiai. Gali būti naudojama pamokos metu vietoj žodynėlio sąsiuvinio kaip elektroninis žodynelis telefone. Besimokantysis žodžius suveda pats, su mokytojo priežiūra (reikia patikrinti, ar teisingai suveda žodžius). Yra galimybė įrašyti garsą (tarimą), įkelti paveikslėlių, padedančių įsidėmėti. Dažnai besimokantieji nemoka skaityti fonetinių ženklų, tai puiki galimybė klasėje įsirašyti taisyklingą žodžio tarimą kartu su mokytoju ir vėliau, kartojant žodžius namuose, besimokantysis gali paklausti savo balso įrašo. Įvesti žodžiai vėliau pateikiami kortelių principu, kai rodomas žodis tik lietuviškai arba tik angliškai ir kortelės rodomos telefone tam tikrais, įsidėmėti padedančiais intervalais. Priemonė turi viktorinų funkciją, kuri veikia kaip virtualus testuotojas. Gali tikrinti ir rašybą. Šis interaktyvus elektroninis žodynas sustiprina mokomąją patirtį ir padeda lengviau įsiminti žodžius.

Gali būti naudojamas ne pamokų metu: besimokantysis iš popierinio žodynėlio kopijuoja žodžius namuose į telefoną ir mokosi savarankiškai ar parsisiunčia jau paruoštų kortelių iš oficialios „Quizlet“ svetainės. Svarbu kartais patikrinti besimokančiojo savarankiškai vedamą kortelių žodynėlį, ar nėra įvestų klaidų.

Panašios programos. Priemonė „Flashcards Deluxe“ yra mokama, „Memrise“ turi entuziastingą besimokančiųjų internetinę bendruomenę, tačiau jos garso įrašymo sistema turi klaidų. „Anki“ labai panaši, tačiau naudotojo sąsaja galima tik anglų kalba.

2.2.2. Priemonė „Howjsay“

The logo for 'howjsay' features the word 'howjsay' in a lowercase, sans-serif font. The letters 'h', 'o', 'j', 's', 'a', and 'y' are colored red, while the letters 'w', 'i', and 'e' are colored pink. The letters are closely spaced and have a slight shadow effect.

4 pav. Priemonės „Howjsay“ logotipas.

IKT priemonės „Howjsay“ funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** aukštas.
- **Saugumas/ privatumas:** aukštas.
- **Duomenų saugojimas:** ne.
- **Diegimas:** ne.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** bet kuri OS.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** nėra.
- **Kaina:** nemokama.
- **Svetainės adresas:** <http://howjsay.com/>
- **Vaizdo medžiaga apie priemonę:** <https://www.youtube.com/watch?v=hv0H02DQwd0>

Priemonės aprašymas. „Howjsay“ yra priemonė, kuria mokoma taisyklingai tarti angliškų žodžius. Be tarimo, vartotojams pateikiamos dvi nuorodos, iš kurių viena veda į „Wikipedia“, kur paaiškinama žodžio reikšmė, o kita - į „Google Translate“. Šiuo metu „Howjsay“ siūloma daugiau kaip 170 tūkst. žodžių.

Priemonė yra labai paprasta naudojama. Vartotojui tiesiog reikia įvesti žodį paieškos juostoje ir spustelėti jį, kad sužinotų, kaip jis tariamas. Gali prireikti įsidiegti „Adblock“ ar kitas reklamos blokavimo priemones, nes puslapyje pateikiamos reklamos gana įkyrios ir gali apsunkinti įrankio naudojimą (Europos modernių kalbų centras, 2019).

IKT priemonės „Howjsay“ taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** tylusis, užduoties, bendruomeniškas.
- **Mokymosi strategija:** atminties, kognityvinė, suvokimo.
- **Lavinami įgūdžiai:** skaitymas, klausymas, rašymas, kalbėjimas, tarimas.
- **Mokymosi stilius:** vizualinis, audialinis.

- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** žodžių tarimo mokymosi priemonė.

Taikymo situacijos. Užduotis rekomenduojama vidutinio ir aukštesnio lygio besimokantiejiems. Galima skirti namų darbams pasiruošti kalbėti tema „Ižymus žmogus, kurį mėgstu ir žaviuosi jo darbais, yra...“ (angl. *The person I like and admire very much is...*). Besimokantysis turi pats nuspręsti, kokį žymų žmogų pasirinkti, pats rinkti informaciją iš anglišių šaltinių apie jį (labai svarbu, kad nebūtų verčiama iš lietuvių kalbos, kad besimokantysis naršytų internetą anglų kalba, skaitytų informaciją pats, suradęs sudėtingai parašytą tekstą bandytų supaprastinti, pritaikyti savo žinių lygiui, kad galėtų surastą informaciją (trumpą biografiją) papasakoti klasėje. Svarbu rekomenduoti, kad naujus žodžius ne tik išsiverstų savarankiškai, bet ir patikrintų jų tarimą su priemone „Howjsay“. Dirbama su tekstais anglų kalba ir pamirštama, kad žodžių tarimo išimčių yra daug. Nepatikrinus tarimo, išmokstama pasakoti tekstus su netaisyklingai tariamais žodžiais. Ši priemonė padeda išvengti klaidų ir suteikia besimokančiajam savarankiškumo.

Pamokos metu papasakojama apie mėgstamą žymų žmogų, besimokantieji patys atsiskleidžia, dalinasi savo pomėgiais, komentuoja, kodėl būtent pasirinko šį žmogų. Besimokantysis ne tik skaitė informaciją, ją analizavo, vertė, mokėsi tarimo savarankiškai, bet ir pasidalino su mokytoju ir grupės draugais tuo, ką mėgsta, taip prisidėdamas prie šiltos atmosferos klasėje ir pasitikėjimu grįsto santykio tarp mokytojo ir besimokančiojo, kūrimo.

Darbui su tekstais „Howjsay“ priemonė turėtų būti pasitelkiama ir darbui su žemesnių lygių besimokančiaisiais, tačiau reikia padėti pasirinkti jų lygį atitinkančius tekstus. Priemonė tinka visiems mokantis savarankiškai, namuose, žodžių tarimui patikrinti / mokytis tarti taisyklingai.

Panašios programos. „Google vertėjas“ turi žodžių tarimo funkciją, kuria galima pasinaudoti prie verčiamų žodžių spustelėjus garsiakalbio piktogramą, tačiau garso kokybė čia kiek prastesnė nei „Howjsay“.

2.2.3. Priemonė „Lumen5“

5 pav. Priemonės „Lumen5“ logotipas.

IKT priemonės „Lumen5“ funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** vidutiniškas.
- **Saugumas/ privatumas:** vidutiniškas.
- **Duomenų saugojimas:** taip.

- **Diegimas:** nėra.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** „Windows“, „Linux“, „MAC“.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** nėra.
- **Kaina:** nemokama.
- **Svetainės adresas:** <https://lumen5.com/>
- **Vaizdo medžiaga apie priemonę:** <https://www.youtube.com/watch?v=BIc9Iir-0Bs>

Priemonės aprašymas. Priemonė „Lumen5“ automatiškai kuria skaidrėmis paremtus vaizdo įrašus pagal įvestą tekstą. Vartotojai gali įrašyti tekstą patys arba įrankis gali įkelti tekstą iš nurodyto interneto puslapio. Jei vartotojas nusprendžia naudoti įrankio pasiūlymus, dirbtinis intelektas „perskaito“ tekstą ir pasiūlo tinkamus vaizdus filmukui sukurti.

Ši priemonė „Lumen5“ gali būti naudinga pristatymų ruošimui. Ji leidžia vartotojams greitai kurti vaizdo įrašus, kuriais galima dalintis internete arba rodyti klasėje (Europos modernių kalbų centras, 2019).

IKT priemonės „Lumen5“ taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** tylusis, užduoties, bendruomeniškas.
- **Mokymosi strategija:** atminties, kognityvinė, suvokimo.
- **Lavinami įgūdžiai:** kalbėjimas, skaitymas, rašymas.
- **Mokymosi stilius:** vizualinis, audialinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** automatinis dirbtinio intelekto pagalba vaizdinės medžiagos generavimas tekstui. Tekstas kuriamas naudotojo.

Taikymo situacijos. Tinka rašymo užduotims pajvairinti, pvz., mokantis būtuosius laikus (angl. *Narrative tenses*). Galima pateikti užduoti aprašyti linksmiausią arba liūdniausią dieną vaikystėje. Vėliau tekstas įkeliamas į „Lumen5“ priemonę ir ji automatiškai sugeneruoja istorijai vaizdų skaidres pagal esančius raktažodžius. Prideda istorijai papildomos spalvos, padaro ją įdomesnę. Pati vaizdinė medžiaga yra parenkama nenuspėjamai, pateikdama kartais juokingus ir netikėtus sprendimus. Besimokantysis gali skaityti istoriją garsiai grupės draugams, kol jie stebi vaizdus kompiuterio ekrane. Svarbu padrąsinti istorijos klausytojus užduoti klausimus, diskutuoti, taip dar sustiprinant mokomąją patirtį.

Ši priemonė naudinga mokantis būsimuosius atliktinius laikus, paprastąjį ir tęstinį, (angl. *Future Perfect*). Pristačius užduotį, „Kaip gyvensite už dešimties metų“ (angl. *Where do you see yourself in 10 years?*) svarbu paskatinti rašyti sakinius apie tai, ką jie jau bus pasiekę gyvenime už dešimties metų, kokioje situacijoje bus ir ką tuo metu veiks. Patikrinus besimokančiųjų parašytus sakinius, reikia sukelti juos į įrankį. Sugeneruotos skaidrės suteikia užduočiai gyvumo, skatina besimokančiuosius dalintis ateities planais, palaikyti vieni kitus mokantis užsienio kalbos, padeda sukurti pasitikėjimu grįstus santykius su mokytoju ir kitais grupės dalyviais.

Panašios priemonės. Priemonė „Storymaker“ nėra paremta dirbtiniu intelektu ir joje vaizdus istorijai iliustruoti reikia parinkti pačiam naudotojui, o tai atima daugiau laiko resursų. Priemonė „Puppet pals 2“ yra taip pat skirta kurti istorijas, tačiau yra labiau pritaikyta vaikams.

2.2.4. Priemonė „Vocabulary.com“

6 pav. Priemonės „Vocabulary.com“ logotipas.

IKT priemonės „Vocabulary.com“ funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** aukštas.
- **Saugumas/ privatumas:** vidutiniškas.
- **Duomenų saugojimas:** taip.
- **Diegimas:** ne.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** „Windows“, „Linux“, „MAC“, „iOS“, „Android“.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** nėra.
- **Kaina:** nemokama / kiti produktai mokami.
- **Svetainės adresas:** <https://www.vocabulary.com/>
- **Vaizdo medžiaga apie priemonę:** <https://www.youtube.com/watch?v=K6Hg2WXkcYE>

Priemonės aprašymas. „Vocabulary.com“ yra priemonė, paverčianti naujų anglų kalbos žodžių mokymąsi žaidimu. Naudotojui pateikiama serija kortelių, kartais su žodžiais be jokio konteksto, kartais sakiniuose. Pateikiami keturi atsakymų variantai su apibrėžtimis, ir naudotojas turi nuspręsti, kuris iš jų yra tinkamiausias pagal kontekstą. Jei pasirinktas atsakymas yra teisingas, pateikiamas paaiškinimas su kitomis galimomis reikšmėmis ir vartojimo pavyzdžiais, taip pat anglų kalba. Sunkumo lygis skiriasi ir programinė įranga pateikia statistiką, rodančią besimokančiųjų pažangą. Galima lyginti savo rezultatus su kitų dalyvių ir su jais konkuruoti.

„Vocabulary.com“ yra patogi naudotojui, nes kortelių sistema yra labai intuityvi. Registracijos ir žodyno mokymosi pradžios procesas yra paprastas. Priemonė fiksuoja, kuriuos žodžius vartotojui buvo sunkiau įsiminti, ir užduotys atitinkamai koreguojamos. Paaiškinimai pateikiami anglų kalba. Priemonėje šiuo metu saugoma daug anglų kalbos žodžių sąrašų su lengvai suprantamomis apibrėžtimis. Priemonė nėra skirta kitoms kalboms ir yra labiausiai tinkamas pažengusiems vartotojams. Trūkumas yra tai, kad programa naudoja žaidimų logiką, kai vartotojai gali lyginti save su kitais dalyviais ir sekti savo pasiekimus: tai gali būti motyvuojanti praktika kai kuriems besimokantiems, tuo tarpu vartotojams, kurie mažiau linkę konkuruoti ir lyginti save su kitais, tai gali kelti nerimą (Europos modernių kalbų centras, 2019).

IKT priemonės Vocabulary.com“ taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** tylusis, užduoties, tiesioginis.
- **Mokymosi strategija:** atminties (žodyno plėtimas), suvokimo.
- **Lavinami įgūdžiai:** skaitymas, klausymas, kalbėjimas.
- **Mokymosi stilius:** vizualinis, audialinis, kinestetinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** žodyno plėtimas.

Taikymo situacijos. Auditorijoje ar klasėje, mokantis su grupe, šią priemonę galima panaudoti žodžių pakartojimui viktorinos, varžybų forma. Reikia suskirstyti besimokančiuosius į komandas, tuomet pateikti individualiai, kiekvienam besimokančiajam sudarytus žodžių sąrašus (galima kartoti viso skyriaus, ar visos knygos žodžius) ir duoti laiko surasti tų žodžių apibrėžtis. Šiai užduočiai pakanka mobiliųjų telefonų ir internetinio ryšio. Vėliau, komandos dalyviai turi vienas kitam skaityti žodžių apibrėžtis ir spėti žodžius. Galima papildomai naudoti ir gestus, siekiama, kad žodis būtų atspėjamas per kuo trumpesnę laiką ir spėjama paklausti kuo daugiau žodžių. Daugiausiai žodžių atspėjusi komanda laimi, o visi skyriaus ar vadovėlio žodžiai aktyviai pakartojami. Paprastai labai aktyviai į užduotį įsitraukia ir vyresni besimokantieji, žodžiai dažnai atspėjami, nes žaidžiama ne su bet kokiais žodžiais, o su jau išmoktais, kartojamais.

Nėra labai svarbu, koku principu skirstomi besimokantieji komandomis, galima šią užduotį atlikti ir porose, ir ratu, ir kalbėti iš eilės, svarbu kad atliekant užduotį būtų isavrankiškai eškoma apibrėžčių, jos garsiai skaitomos, o nežinant teisingo atsakymo, aiškinamasi.

2.2.5. Priemonė „Screencast-o-matic“

7 pav. Priemonės „Screencast-o-matic“ logotipas.

IKT priemonės „Screencast-o-matic“ funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta ir draugiška naudotojui.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** vidutiniškas.
- **Saugumas/ privatumas:** aukštas.
- **Duomenų saugojimas:** galima išsaugoti vaizdo medžiagą.
- **Diegimas:** ne.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** bet kuri OS.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** kompiuteris arba mobilusis įrenginys su veikiančia kamera, mikrofonu ir garsiakalbiu.

- **Kaina:** nemokama / mokami „Premium“ planai.
- **Svetainės adresas:** <https://screencast-o-matic.com>
- **Vaizdo medžiaga apie priemonę:** <https://www.youtube.com/watch?v=s1jIPo1bWCo>

Priemonės aprašymas. Priemonė leidžia kurti vaizdo įrašus, juos redaguoti ir dalintis su kitais naudotojais. Su „Screencast-o-Matic“ galima išsaugoti trumpus vaizdo įrašus fiksuojant ekrano vaizdą ir vėliau komentuoti savo veiksmus. Tada vaizdo įrašai gali būti naudojami pamokoms ir pristatymams, komentuoti studentų atliktus darbus.

Yra galimybė įrašinėti vaizdo įrašus kūrybiškai, su savo „potėpiu“. Taip pat galima pridėti vaizdo elementų ir teksto. Kaip formalaus mokymosi dalį, „Screencast-o-Matic“ gali naudoti mokytojai įrašantys savo paskaitas ir studentai atliekantys vaizdines užduotis (Europos modernių kalbų centras, 2019).

IKT priemonės „Screencast-o-Matic“ taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** tylusis, užduoties, komunikatyvusis.
- **Mokymosi strategija:** atminties.
- **Lavinami įgūdžiai:** kalbėjimas.
- **Mokymosi stilius:** vizualinis, audialinis, kinestetinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** Vaizdo ir garso įrašymas ir redagavimas.

Taikymo situacijos. Ši priemonė padeda mokantis frazių įvairioms socialinėms situacijoms: restorane, viešbutyje, verslo susitikime. Besimokantieji užsienio kalbų kursų metu supažindinami su dažnai tam tikrose socialinėse situacijose vartojamomis frazėmis, pvz.: apsiperkant, ar gražinant netikusias prekes, ar darbo aplinkoje, oficialiame susitikime; ar vaistinėje, pašte, viešbučio registratūroje. Pokalbiai tokiose situacijose yra visuomet panašūs ir nuspėjami, su tam tikromis tuose socialiniuose pašnekiuose nusistovėjusiomis ir dažnai vartojamomis frazėmis. Dažnai tos frazės yra lengvai suprantamos besimokančiajam, tačiau jos turi niuansų: neįsidėmėjus tam tikrų detalių, galima vėliau kalbant užsienio kalba nuolat įsivelti į socialines dviprasmybes ir net nesuprasti, kokios to priežastys. Tokios situacijos yra komunikatyviojo mokymo metodo radare, nes kalba nėra atskirta nuo socialinių ritualų, kūno kalbos, konteksto.

Grupėms besimokančiųjų galima skirti užduotis: telefonais nufilmuoti suvaidintą situaciją restorane su pateiktomis frazėmis. Svarbu pabrėžti, kad improvizacijai vietos šio tipo užduotims nėra. Socialines-komunikacines frazes reikia išmokti tiksliai žodis žodin, bent pabandyti. Galima pristatyti užduotį taip, kad reikia suvaidinti duotą socialinę situaciją kaip aktoriams, su pateiktu scenarijumi, kuo natūraliau ir tiksliau kaip tekste, o geriausiai trumpame filme suvaidinusi besimokančiųjų grupė bus tituluojami geriausiai aktoriams. Frazes besimokantiems teks pakartoti po keletą kartų, kol pavyks sklandžiai nufilmuoti, taip jas ir įsidėmės. Šią užduotį galima atlikti ir su išmaniojo įrenginio filmavimo funkcija, jei neketinama įrašų redaguoti. Kitą pamoką galima daryti filmukų peržiūrą, visi turės progą pasidžiaugti vieni kitų įrašais, truputį pasijuokti ir taip dar kartą bus pakartotos ir užtvirtintos naudingos frazės.

„Screencast-o-matic“ priemonės ekrano filmavimo funkcija gali būti panaudota ir dirbant savarankiškai namuose su ikt priemonėmis: iškilus klausimams: nufilmuojamas ekranas, paaiškinama problema ir išsiunčiama mokytojui.

Panašios programos: „iMovie“ vaizdo įrašų redagavimo programa, turi labai daug funkcijų, gali būti sudėtinga pradžioje jas visas suprasti ir valdyti. Filmavimui ir redagavimui tinka „MovieMaker“, bet veikia tik su Windows OS.

2.2.6. Priemonė „Todayifoundout.com“

8 pav. Priemonės „Todayifoundout.com“ logotipas.

IKT priemonės „Todayifoundout.com“ funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:**
- **Saugumas/ privatumas:** aukštas.
- **Duomenų saugojimas:** taip.
- **Diegimas:** Ne, reikia tik prisiregistruoti.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** Visos OS.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** nėra.
- **Kaina:** nemokama.
- **Svetainės adresas:** <http://www.todayifoundout.com/>

Priemonės aprašymas. Priemonė „Todayifoundout.com“ yra svetainėje užsakomas naujienlaiškis, atsiunčiamas kiekvieną dieną. Naujienlaiškis kiekvieną kartą atskleidžia įdomų faktą iš istorijos, fizikos, geografijos ir kitų dalykų anglų kalba. Tai trumpos smagios ir įdomios istorijos praskaidrinti dienos rutinai (Todayifoundout, 2019).

IKT priemonės „Todayifoundout.com“ taikymas mokymosi patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** tylusis, tiesioginis, užduoties.
- **Mokymosi strategija:** kognityvinė, suvokimo.
- **Lavinami įgūdžiai:** skaitymas, kalbėjimas.
- **Mokymosi stilius:** vizualinis, audialinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** trumpų istorijų naujienlaiškis, kasdien gaunamas į elektroninį paštą.

Taikymo pavyzdžiai. Šią užduotį gali atlikti vidutinio arba pažengusio žinių lygio besimokantieji. Reikia paraginti juos naujienlaiškį svetainėje. Naujienlaiškiai prikaustantys dėmesį ir įdomūs, tad nuosekliai pasipraktikuojami skaitymo įgūdžiai. Labai svarbu nuolat paklausti, ką įdomaus perskaitė, paprašyti trumpai papasakoti anglškai grupėje. Taip besimokantieji užtvirtina žinias ir yra paraginami dažniau prisėsti paskaityti.

Panašios priemonės. Tokių naujienlaiškių yra nemažai, galima žinių portaluose užsisakyti naujienų santrauką, taip pat yra nemažai panašiomis temomis laiškus siunčiančių naujienlaiškių, kaip „Nowiknow.com“, kuris yra pateikiamas kiek sudėtingesne kalba, nei „Todayifoundout.com“.

2.2.7. Priemonė „Mentimeter“

9 pav. Priemonės „Mentimeter“ logotipas.

IKT priemonės. „Mentimeter“ priemonės funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** aukštas.
- **Saugumas/ privatumas:** vidutiniškas.
- **Duomenų saugojimas:** taip.
- **Diegimas:** ne.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** „Windows“, „Linux“, „MAC“, „iOS“, „Android“.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** nėra.
- **Kaina:** nemokama, reikia registruotis.
- **Svetainės adresas:** [tps://www.mentimeter.com](https://www.mentimeter.com)
- **Vaizdo medžiaga apie priemonę:** <https://www.youtube.com/watch?v=kfKj2s69nio>

„Mentimeter“ leidžia naudotojams kurti viktorinas, apklausas, pristatymus ir žodžių sienas (angl. *wordwall*). Mokytojas gali rodyti šias mokymo priemones ekrane ar projekcijoje, o studentai gali balsuoti ar anonimiškai pateikti savo nuomonę naudodamiesi programinės įrangos automatiškai pateiktu kodu. Atsakymai yra nedelsiant registruojami, o pamokos dalyviai gali matyti rezultatus tuo pačiu metu, kai vyksta balsavimas. Kiekvienas asmuo gali balsuoti tik vieną kartą, išskyrus atvirų klausimų atvejus. Studentai dalyvaudami mokymosi veikloje gali naudoti savo nešiojamuosius kompiuterius arba mobiliuosius įrenginius (Europos modernių kalbų centras, 2019).

IKT priemonės „Mentimeter“ taikymas mokomajai patirčiai kurti:

- **Mokymosi metodas:** užduoties, tiesioginis, komunikacinis.
- **Mokymosi strategija:** atminties, suvokimo.
- **Lavinami įgūdžiai:** skaitymas, rašymas.
- **Mokymosi stilius:** vizualinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** apklausos realiu laiku su iškart pateikiamais rezultatais.

Taikymo pavyzdžiai. Priemonė „Mentimeter“ yra nepamainoma, kai reikia atlikti skubias apklausas, išsiaiškinti visų nuomonę ar žinias svarbiu klausimu, ypač kai dirbama su didelėmis grupėmis žmonių. Pateikus klausimą, besimokantieji gali pažymėti savo atsakymo variantą mobiliajame įrenginyje, o rezultatai matomi iškart. Tai leidžia mokytojui apklausti besimokančiuosius anonimiškai ir įtraukti juos į aktyvų dalyvavimą mokymo proceso kūrime dėl temų, mokomosios medžiagos ir mokomųjų veiklų pasirinkimo. Papildomai mokomajai patirčiai sustiprinti rekomenduojama apklausas vykdyti užsienio kalba, kurios mokomasi, tačiau reikia atsižvelgti į besimokančiųjų kalbos žinių lygį, įtraukti kontrolinių klausimų, užtikrinančių, kad nebuvo pačioje apklausoje nesuprantamų elementų.

Suteikiant galimybių besimokantiems dalyvauti mokomojo proceso kūrime ir sprendimų priėmimo didinama jų motyvacija, atsakomybė už savo žinias, aktyviau įsitraukiama į mokomąsias veiklas.

2.2.8. Priemonė „Mixer“

10 pav. Priemonės „Mixer“ logotipas.

IKT priemonės „Mixer“ funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** 9 kalbos, anglų, kinų, arabų, prancūzų ir kt.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** aukštas.
- **Saugumas/ privatumas:** vidutiniškas.
- **Duomenų saugojimas:** ne.
- **Diegimas:** ne.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** bet kuri OS.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** mikrofonas, garsiakalbiai.
- **Kaina:** nemokama.
- **Svetainės adresas:** <https://www.language-exchanges.org/>

Priemonės aprašymas. Nemokamas švietimo tinklas, skirtas ieškoti kalbų mokymosi mainų per „Skype“. Tai internetinė platforma padedanti naudotojams rasti kalbos partnerius ir organizuoti susitikimus pokalbiams per Skype su kitais mainų platformos nariais. Naudotojai gali padaryti tinklaraščio įrašus savo tikslinėmis kalbomis ir gauti atsiliepimus iš kitų naudotojų. Idėja yra sujungti kalbų mokinius iš viso pasaulio ir padėti vieni kitiems mokytis kalbų.

Besimokantieji, kuriems reikalingas ne tik kalbėjimas, bet ir nuoseklus gramatikos, žodyno ir praktinių užduočių kursas, gali naudotis pamokomis su integruotais atviro turinio ištekliais iš Teksaso universiteto COERLL prancūzų ir vokiečių kalboms, Cervantes Ispanijos kalbos instituto ispanų ir Amerikos balso ir Britų tarybos anglų kalbai mokytis (Europos modernių kalbų centras, 2019).

IKT priemonės „Mixer“ taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** užduoties, tiesioginis, komunikacinis.
- **Mokymosi strategija:** kognityvinė, suvokimo.
- **Lavinami įgūdžiai:** kalbėjimas.
- **Mokymosi stilius:** audialinis, kinestetinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** bendravimas per „Skype“ su kitais besimokančiaisiais ar gimtosios kalbos vartotojais.

Taikymo situacijos. Ši priemonė tinka pajvairinti bendravimą klasėje, pasikvietus kitų besimokančiųjų, ar mokytoją iš kitos šalies. Skatinamas tarpkultūrinis bendravimas, įvairių kultūrų pažinimas. Pamišus reikiama žodį kalbantis su besimokančiuoju iš kitos šalies, nėra galimybės įterpti lietuviško žodžio, tenka ieškoti būdų kitaip išreikšti mintis, Ši priemonė padeda sukurti realias kalbines situacijas.

Galima paskatinti besimokančiuosius savarankiškai susirasti bendravimo partnerį kalbų mainams. Tiesa, norinčių mokytis lietuvių kalbos yra labai nedaug, todėl besimokantieji, gerai kalbantys kitomis užsienio kalbomis (lenkiškai, rusiškai ir kt.), turės daugiau galimybių susirasti partnerį mainams.

Panašios programos: „LiveMocha“, bendraujama virtualiai su kitais besimokančiaisiais, tačiau nėra galimybės jungtis kaip mokytojui, juo galima tapti tik surinkus taškų iš esamų naudotojų. „Busuu.com“ suteikia platformą nemokamoms kalbų mainų paieškoms, tačiau mokytojams registruotis atskiros galimybės nėra.

2.2.9. Priemonė „Grammarly“

11 pav. Priemonės „Grammarly“ logotipas.

IKT priemonės „Grammarly“ funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** paprasta.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** aukštas.
- **Saugumas/ privatumas:** aukštas.
- **Duomenų saugojimas:** galima išsaugoti žodyne nesančius žodžius.
- **Diegimas:** taip.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** „Windows“, „MacOS“, „Android“, „iOS“.
- **Kiti techniniai reikalavimai:** nėra.

- **Kaina:** nemokama/ mokamas „Premium“ planas.
- **Svetainės adresas:** <https://www.grammarly.com/>
- **Vaizdo medžiaga apie priemonę:** <https://www.youtube.com/watch?v=15NXrnyT2HM>

Priemonės aprašymas. „Grammarly“ priemonė paremta dirbtiniu intelektu ir padeda naudotojams rašyti kokybiškesnius tekstus angliškai. Tekste automatiškai randamos gramatikos, rašybos ir skyrybos turint nemokamą planą, o „Premium“ plane papildomai surandamos žodžių pasirinkimo ir stiliaus klaidos. Ją paprasta naudoti, tereikia nukopijuoti ir įklijuoti bet koki anglų kalbos tekstą į „Grammarly“ redaktorių. Taip pat galite įdiegti nemokamą „Grammarly“ naršyklės plėtinį „Chrome“, „Safari“, „Firefox“ ir „Edge“ ir „Grammarly“ priemonė padės jums parašyti teisingai beveik visose interneto svetainėse.

„Grammarly“ algoritmai žymi galimas teksto klaidas ir siūlo kontekstui pritaikytas gramatikos, rašybos, žodgingumo, stiliaus, skyrybos ir netgi plagiatų pataisas. Gramatiškai paaiškinama kiekvieno korekcijos priežastis, todėl galite priimti pagrįstą sprendimą kaip ištaisyti problemą (Grammarly, 2019).

IKT priemonės „Grammarly“ taikymas mokymosi patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** tylusis, tiesioginis.
- **Mokymosi strategija:** atminties, kognityvinė.
- **Lavinami įgūdžiai:** rašymas, skaitymas.
- **Mokymosi stilius:** vizualinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** sakinių ir tekstų redaktorius.

Taikymo pavyzdžiai. Su pažengusiųjų grupe galima atlikti „žurnalistinio tyrimo užduotį“. Pirmiausiai, kiekvienam besimokančiajam paskiriamas „žurnalistinio tyrimo objektas“: vienas bendramokslis. Svarbu priskirti vaidmenis taip, kad kiekvienas pabūtų ir interviuotoju ir interviuojamuoju. Tuomet besimokančiajam reikia sugalvoti ir užrašyti dešimt klausimų su „Grammarly“ priemone, kuriuos jis užduos priskirtam bendramoksliui. Priemonė siūlo klausimų taisymus su gramatiniais paaiškinimais, o paprastai klausimų formavimas kelia daug iššūkių besimokantiejiems. Parašius klausimus, atliekami interviu, o interviuotojai žymisi informaciją su „Grammarly“ priemone. Vėliau surinktą informaciją sistemizuoja, suformuoja taisyklingus sakinius ir pristato grupei ką sužinojo apie bendramokslį.

Su žemesniųjų lygių besimokančiaisiais galima atlikti panašią užduotį, tik sutrumpinti klausimų skaičių ir pagelbėti susidūrus su nežinomais žodžiais (Europos modernių kalbų centras, 2019).

Panašios priemonės. Priemonė „ProWritingAid“ atlieka tokias pačias funkcijas, tačiau nemokama jos versija turi 500 žodžių limitą dokumentui, o tekstų redagavimo priemonė „Whitesmoke“ neturi nemokamos versijos.

2.2.10. Priemonė „Second Life”

12 pav. Priemonės „Second Life“ logotipas.

IKT priemonės „Second Life” funkcinės galimybės:

- **Naudotojo sąsaja:** būdingas žaidimams, kompleksinis.
- **Naudotojo sąsajos kalba:** anglų.
- **Laiko išnaudojimo efektyvumas:** žemas.
- **Saugumas/ privatumas:** vidutiniškas.
- **Duomenų saugojimas:** taip.
- **Diegimas:** taip.
- **Suderinamumas / operacinė sistema:** „Windows“, „Mac“, „Linux“.
- **Kiti techniniai reikalavimai:**
- **Kaina:** nemokama, su registracija.
- **Svetainės adresas:** <http://secondlife.com/>
- **Vaizdo medžiaga apie įrankį:**
https://www.youtube.com/watch?time_continue=29&v=r74hkI-JcHY

Priemonės aprašymas. Virtualusis pasaulis, kuriame naudotojai gali realiuoju laiku bendrauti tarpusavyje per 3D avatarus. Naudotojai gali kurti savo virtualųjį pasaulį su savo avatarais. Ši priemonė tinkamiausia besimokantiems ir mokytojams, kurie domisi informacinėmis technologijomis ir virtualiuoju pasauliu. Besimokantieji gali vartoti tikslinę užsienio kalbą kitokiame, nei įprasta, kontekste. Tačiau paties avataro sukūrimas ir visų galimų funkcijų įvaldymas užima nemažai laiko. Taip pat svarbu žinoti, kad „Second Life“ yra atviras visiems ir tai gali sukelti privatumo problemų, kai besimokantieji bendrauja su nežinomais naudotojais. Reikalingas aukštas mokytojo ir besimokančiųjų kompiuterinis raštingumas tam, kad būtų galima panaudoti šią priemonę mokymosi procese (Europos modernių kalbų centras, 2019).

IKT priemonės „Second Life” taikymas mokomajai patirčiai sustiprinti:

- **Mokymosi metodas:** užduoties, tiesioginis, komunikatyvusis.
- **Mokymosi strategija:** kognityvinė, suvokimo.
- **Lavinami įgūdžiai:** rašymas, skaitymas, kalbėjimas, klausymas.
- **Mokymosi stilius:** vizualinis, audialinis.
- **Pagrindinės funkcijos / turinys:** virtualusis pasaulis su personažais-gyvais žmonėmis, bendraujančiais realiuoju laiku.

Taikymo pavyzdžiai. „Second Life” priemonė suteikia galimybę sąveikauti virtualiame interaktyviame pasaulyje su skaitmeniniais objektais, bendrauti su už avatarų personažais esančiais realiais žmonėmis iš viso pasaulio, turėti kitokią, neįprastą patirtį ir praktikuoti anglų kalbą. Ši mokymosi patirtis gali būti pasiūlyta kaip papildoma, savarankiška veikla po kursų arba ji atliekama kartu su grupe. Ši priemonė yra atskiras pasaulis su savo ekonomika, valiuta, bendruomenėmis, virtualiais renginiais ir skaitmeniniu kraštovaizdžiu. „Second Life” turi žaidimo elementų, todėl įtraukia, personažas gali keisti drabužius, išvaizdą, statyti namus, kurti objektus, duodamas nurodymus anglų kalba.

Galima prisijungti visai grupei tuo pačiu metu ir atlikti tam tikras, numatytas užduotis kartu. Svarbu pačiam mokytojui mokėti gerai valdyti priemonę ir numatyti ar sukurti situacijas, kuriose galėtų dalyvauti besimokantieji.

Panašios priemonės. Žaidimas „The Sims“ yra kiek panašus savo veiklomis ir personažų sąveika, tačiau yra mokamas.

2.3. Savarankiškas IKT priemonių parinkimas

Renkantis IKT priemones yra svarbu išanalizuoti ir įvertinti keturis aspektus: besimokančiųjų situaciją, turimos įrangos technines galimybes, mokymosi tikslus ir IKT priemonių savybes. Pirmiausiai svarbu išsiaiškinti besimokančiųjų technologijų išmanymą, užsienio kalbos žinių lygį, interesus. Kompiuterinį raštingumą galima patikrinti atlikus apklausą, ar tiesiog pasikalbėjus su besimokančiais. Taip pat svarbu išsiaiškinti besimokančiųjų pomėgius, kas jiems aktualu: įrodyta, kad mokymosi procesas yra žymiai efektyvesnis, kai jo procese besimokantysis išgyvena geras emocijas, sužino jam naudingos informacijos, jaučia asmeninį ryšį su mokymosi medžiaga. Savarankiško pasirinkimo procesą galime suskirstyti į keturis žingsnius:

1-as žingsnis. *Techninių galimybių įvertinimas.* Mokytojas, vertindamas besimokančiųjų situaciją ir parinkdamas IKT priemones, turi kelti šiuos klausimus:

- Ar klasėje yra techninės galimybės atlikti užduotis su IKT priemonėmis?
- Ar yra interneto ryšys, ar jis pakankamai greitas?
- Ar visi besimokantieji turi savo ar švietimo įstaigos suteiktus kompiuterius, planšetes ar mobiliuosius įrenginius? Jei ne, kaip paskirstyti juos darbui porose ar grupėse, kad visi turėtų prieigą mokytis?
- Ar visi besimokantieji turės galimybę atlikti užduotis su IKT priemonėmis namuose, jei užduotys skiriamos namų darbams?

2-as žingsnis. *Besimokančiųjų situacija.* Mokytojas, vertindamas besimokančiųjų situaciją ir parinkdamas IKT priemones, turi kelti šiuos klausimus:

- Ar besimokantieji yra pakankamo kompiuterinio raštingumo dirbti su IKT priemonėmis? Jei besimokančiųjų kompiuterinis raštingumas skiriasi, kaip juos suskirstyti poromis/grupėmis, kad galėtų vieni kitiems padėti?
- Ar besimokančiuosius domina mokymosi proceso sustiprinimas IKT priemonėmis ir jie nori jas išbandyti? Jei ne, kokio paruošimo jiems reikia: daugiau informacijos apie IKT priemonę? Išsamesnio paaiškinimo apie užduoties naudą?

- Kas domina besimokančiuosius, kokios temos jiems aktualios? Ar veikla su IKT priemone jiems bus aktuali?
- Ar besimokančiųjų užsienio kalbos žinių lygis yra pakankamas atlikti užduotis naudojant IKT priemones?

3-as žingsnis. *Mokymosi tikslų kėlimas.* Mokytojas, keldamas mokymosi tikslus ir rinkdamasis IKT priemones, turi apgalvoti šiuos aspektus:

- Kokių įgūdžių besimokantiesiems trūksta ir reikia stipriau lavinti?
- Koks mokymosi metodas ar metodai geriausiai trūkstamus įgūdžius lavina?
- Kuriai strategijai reikia sustiprintos mokymosi patirties?
- Kokios IKT priemonių funkcijos/ turinys?
- Kokius įgūdžius IKT priemonė lavina?
- Ar priemonė turi elementus tinkančius įvairiems individualiems mokymosi stiliams?
- Kaip nuosekliai integruoti priemonės panaudojimą į dėstomą kursą ir susieti su jau išmokta medžiaga?
- Kaip mokymosi patirtį IKT priemonių pagalba padaryti įsimintiną ir prasmingą grupei, skatinti komunikaciją?
- Kaip sukurti įsimintiną individualią mokymosi patirtį?
- Kaip įgytas žinias nuosekliai integruoti į tolesnį mokymosi etapą?

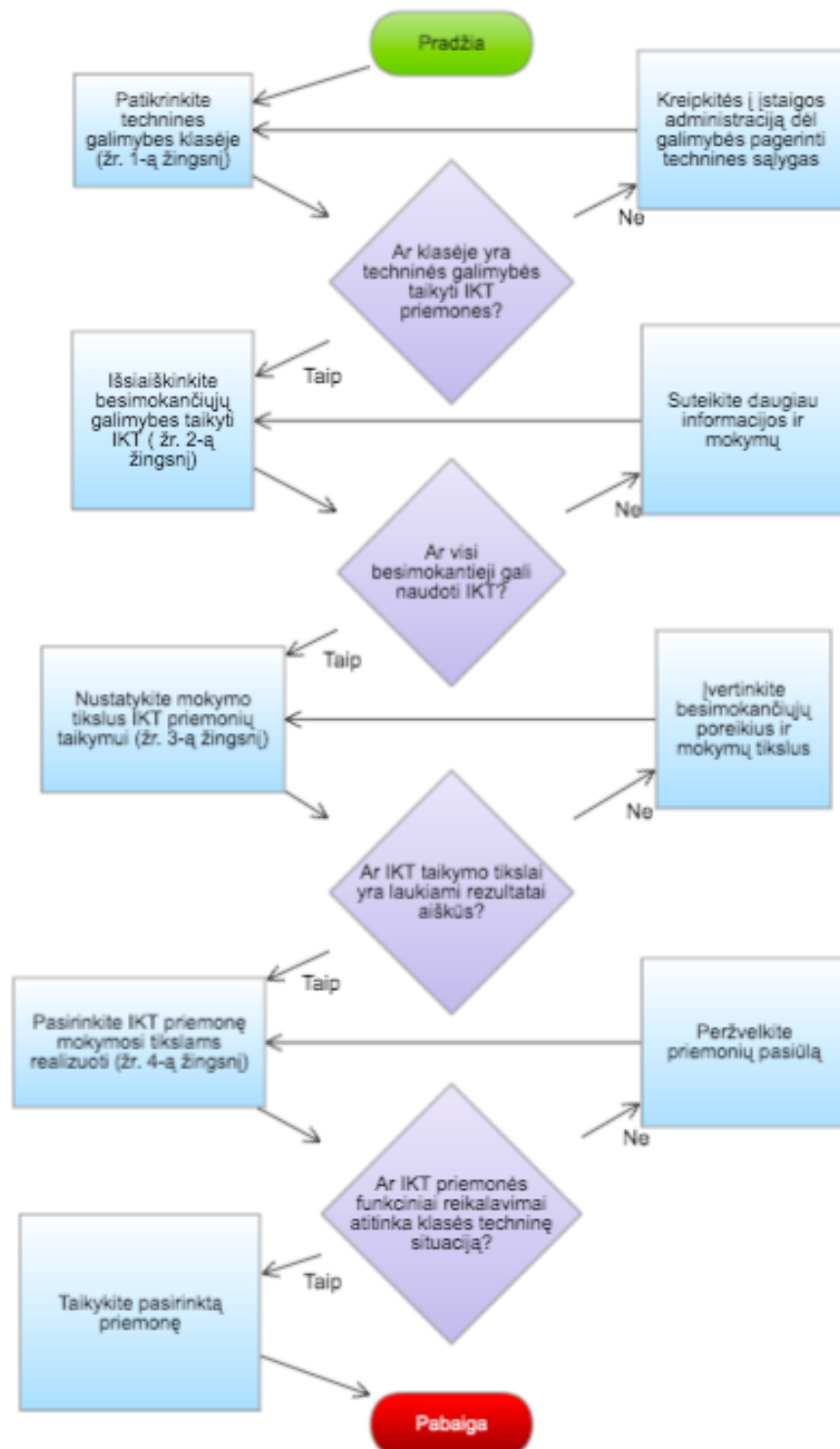
4-as žingsnis. *IKT priemonių parinkimas.* Mokytojas, rinkdamasis IKT priemones, kelia šiuos techninių reikalavimų klausimus:

- Ar lengvai valdoma priemonės naudotojo sąsaja?
- Ar priemonė nereikalauja didelių laiko sąnaudų?
- Ar priemonės sąsajos kalba yra suprantama besimokantiesiems?
- Ar priemonė yra patikima ir nekelia grėsmės asmeninių duomenų saugumui?
- Ar yra galimybė išsaugoti atliktas užduotis vėlesnei peržiūrai?
- Ar priemonė yra nemokama?
- Ar priemonę reikia įdiegti?
- Kokiose operacinėse sistemose priemonė veikia?

Išanalizavus šiuos keturis aspektus, parenkama IKT priemonė ir apgalvojama jos valdymo mokymų eiga, panaudojimo mokymosi procese scenarijai, galimos problemos, jų sprendimo būdai, numatomi skirti laiko resursai.

Priemonių pasirinkimo žingsniai yra svarbūs renkantis programinę įrangą, naudojamą klasėje mokymų metu.

Pasirinkimo procesas mokytojams pateikiamas diagramoje: visi keturi žingsniai pavaizduoti aiškiai ir nuosekliai. Iškilus klausimams dėl specifinių dalykų svarbu vėl sugrįžti prie keturių žingsnių ir išanalizuoti konkrečius taikymo atvejus.

13 pav. Savarankiško IKT priemonių pasirinkimo scenarijaus schema.

2.4. Skyriaus apibendrinimas

El. mokymosi priemonės skirstomos į šešias grupes pagal savo funkcijas: el. turinio kūrimo priemonės, el. bendravimo, rašymo / skaitymo el. priemonės, klausymo / kalbėjimo, el. vertinimo ir virtualių mokymų realizavimo priemonės. Buvo išanalizuota 30 IKT priemonių, iš kurių 10 buvo atrinkta kaip tinkamiausios taikyti užsienio kalbų kursuose suaugusiems, mokomajai patirčiai sustiprinti. Paaiškėjo, kad tam tikrų kategorijų IKT priemonių grupės buvo žymiai labiau pritaikomos kalbinėms situacijoms kurti ir mokomajai patirčiai sustiprinti.

Daugiausiai IKT priemonių buvo atrinkta iš el. turinio priemonių grupės, kurioms priskiriamos kūrybinei veiklai skirtos el. priemonės. Skaitymo / rašymo IKT grupėje buvo atrinktos 3 priemonės, o taikant jas mokymuose neapsiribojama vien tekstu, paprastai parašytos istorijos ir papasakojamos. Bendravimo el. priemonės leidžia labai lengvai kurti kalbines situacijas, iš šios IKT grupės buvo pasirinktos dvi priemonės. Klausymo / kalbėjimo IKT grupė didžiąja dalimi buvo technologijos-medžiagos šaltinis, ne technologijos-patirtims kurti, todėl iš šios grupės buvo pasirinkta tik viena priemonė. Nei viena priemonė nebuvo atrinkta iš el. vertinimo ir virtualių mokymų realizacijos priemonių grupių. Šios priemonės nėra taikomos klasėje vykstančiuose mokymuose, o yra skirtos virtualių mokymų organizavimui. Ieškant priemonių mokomajai patirčiai sustiprinti, virtualių mokymų ir el. vertinimo grupėse mažiau galimybių rasti tinkančią priemonę, labiau šiam tikslui pritaikomos yra el. turinio grupėje.

Technologijos nuolat keičiasi, tobulėja, vystosi, sukuriamos naujos, senų atsisakoma, jos tampa atgyvenomis. Pripažįstama, kad tokių paruoštų mokomųjų IKT rinkinių aktualumas nesitęsia labai ilgai. Nors ir suvokiant, kad šių technologijų panaudojimo galimybės pasikeis greičiausiai jau po kelių mėnesių, vis tiek svarbu aptarti jų galią sustiprinti mokymosi patirtis.

IKT priemonių taikymui mokymosi procese daug įtakos turi mokytojo vaidmuo, jo požiūris į technologijas. Dėl šios priežasties yra svarbu žinoti apie jų teikiamą naudą, išmokti tinkamai pasirinkti priemones savarankiškai ir sėkmingai panaudoti jas. Technologijos yra neutralūs įrankiai ir naudojamos vien tam kad būtų panaudotos klasėje neužtikrins mokymosi sėkmės savaime. Svarbu iš pradžių išsiaiškinti besimokančiųjų situaciją, technines galimybes, mokymosi tikslus ir įvertinti IKT savybes. Atviras mokytojo požiūris į IKT priemones ir pasitikėjimas savo įgūdžiais jas valdyti taip pat yra būtinas. Kalba nėra vien tekstas ir gramatinė struktūra, ji yra ir emocija, ir pojūtis, bendravimo patirtis, išgyvenimas. Sėkmingas technologijų panaudojimas padeda atsiskleisti šiai kalbos pusei ir sukurti nepamirštas mokymosi patirtis.

3. Programinių priemonių taikymo tyrimas

Informacijai apie IKT priemonių taikymą mokomajai patirčiai sustiprinti užsienio kalbų mokymuose sukurti pateikti sukuriamas nuotolinis kursas mokytojams, suteikiantis galimybę įgyti žinių apie technologijas ir jų taikymą mokymo procese. Po mokymų, užsienio kalbų mokytojai turi galimybę išbandyti IKT priemones ir įvertinti rinkinio efektyvumą ir pritaikomumą.

3.1. Nuotolinis mokymasis

Informacinių ir komunikacinių technologijų vystymasis suteikia daugiau galimybių mokytis nuotoliniu būdu. Nuotolinis mokymasis (angl. *distance learning*) yra nuoseklus, individualus ar grupės savarankiškas mokymasis kai besimokančiuosius ir mokytoją skiria atstumas ir / ar laikas, o bendravimas ir bendradarbiavimas vyksta ir mokomoji medžiaga pateikiama informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis.

Nuotolinis mokymasis, vykstantis fiksuotu laiku, vadinamas sinchroniniu. Asinchroninis nuotolinis mokymasis vyksta bet kurioje vietoje ir bet kuriuo laiku, bendraujama naudojantis IKT priemonėmis ar paprastu paštu. Asinchroninis nuotolinis mokymasis suteikia galimybę suderinti darbo, šeimos reikalus ir mokymąsi. Mišriajame nuotoliniame mokyme yra sinchroninio ir asinchroninio mokymosi elementų (Simonson, 2008).

3.2. Virtualioji mokymosi aplinka

Virtualioji mokymosi aplinka apibrėžiama kaip programinės įrangos sistema, kuri apjungia daugybę skirtingų įrankių, naudojamų sistemingai pateikti mokymo turinį interneto pagalba ir palengvinti šio turinio mokymosi patirtis (Weller, 2007)

VMA – tai programinė įranga arba internetinė sistema, kuri yra naudojama pateikti, planuoti, organizuoti, vykdyti ir vertinti konkretų mokymosi procesą. Tokioms aplinkoms įgyvendinti naudojamos sistemos, apjungiančios platų spektrą elektroninio mokymosi paslaugų (mokymosi medžiagos teikimą, prisijungimo valdymą, komunikacijos ir besimokančiųjų grupių valdymą, žinių ir pasiekimų vertinimą ir kt.). Paprastai VMA naudojama nuotolinio mokymosi proceso medžiagos teikimui, administravimui, organizavimui ir bendradarbiavimui tarp bet kurioje geografinėje vietovėje esančių skirtingų institucijų. VMA plačiai naudojamos ne tik mokslo ir mokymo institucijose, bet ir verslo organizacijose siekiant mokyti darbuotojus bei kaupti darbuotojų mokymų medžiagą, žinių vertinimo bei kitus duomenis. Standartinė VMA turi priemones ir įrankius mokomosios medžiagos pateikimui, bendradarbiavimo ir bendravimo įrankius, interaktyviąją sąveiką, administravimo įrankius, ataskaitas apie studijuojančiųjų pasiekimus teikiančius ir aktyvumą aplinkoje fiksuojančius įrankius (Targamadžė, 2011)

Nemažai šiuo metu aktyviai naudojamų VMA buvo sukurtos naudojant atvirojo kodo programinės įrangos licencijas – „ATutor“, „Claroline“ ir „Moodle (Open Source Initiative, 2019). Atvirojo kodo mokymosi aplinkos turi daug privalumų – joms iš esmės netaikomi jokie licencijavimo mokesčiai, ji taip pat tiekiamos su savo atviru kodu, kurį galima pritaikyti įvairiems poreikiams. Dėl to dažnai šios sistemos yra patrauklesnės palyginus jas su uždarosiomis mokymosi aplinkomis, nes jos yra finansiškai efektyvesnės, ypač kuriant tokias aplinkas, kur mokinių skaičius yra didelis, tuo pačiu metu jos įgalina kurti sistemas orientuotas į besimokančiuosius (NOLL, 2008).

3.3. Bendravimo ir bendradarbiavimo priemonės

Bendravimo ir bendradarbiavimo priemonės yra būtinos sklandžiai komunikacijai nuotolinio mokymosi procese užtikrinti. Priemonės yra skirstomi į dvi grupes: sinchronines ir asinchronines. Sinchroninės – tai pokalbiai tinkle, vaizdo konferencijos, interaktyvioji lenta. Asinchroninės – forumai, naujienų grupės, kalendorius, elektroninis dienynas, žinutės, el. pastas ir kt.

Internetas, technologijos, socialiniai tinklai tapo neatskiriama mūsų kasdienybės dalis, naudojama ne tik kaip laisvalaikio praleidimo priemonė, bet ir profesionalioje veikloje bei mokymosi procese. Dažnai priemonės, kurios nebuvo kuriamos specialiai mokymosi tikslams, pradedamos naudoti ir švietimo procese dėl savo patogumo. Tyrimas atskleidė, kad bendraudami Facebook socialiniame tinkle besimokantieji gerina savo kalbinius gebėjimus, skatina savo metakognityvų informuotumą ir savarankiškumą. Kiti autoriai taip pat rado privalumų mokymosi procese Facebook pagalba: lengva prieiga, pasiekiamas per mobiliąją aplikaciją arba interneto naršyklę, nemokamas, nereikalauja techninių žinių, skatina bendravimą ir bendradarbiavimą tarp besimokančiųjų (Kienle, 2009)

Planuojant mokymosi veiklas Facebook aplinkoje galima kurti grupes, klausimynus, pateikti mokomąją medžiagą, nuorodas į kitus šaltinius. Taip pat Facebook yra puiki priemonė pritraukti platesnę auditoriją į mokymosi kurus.

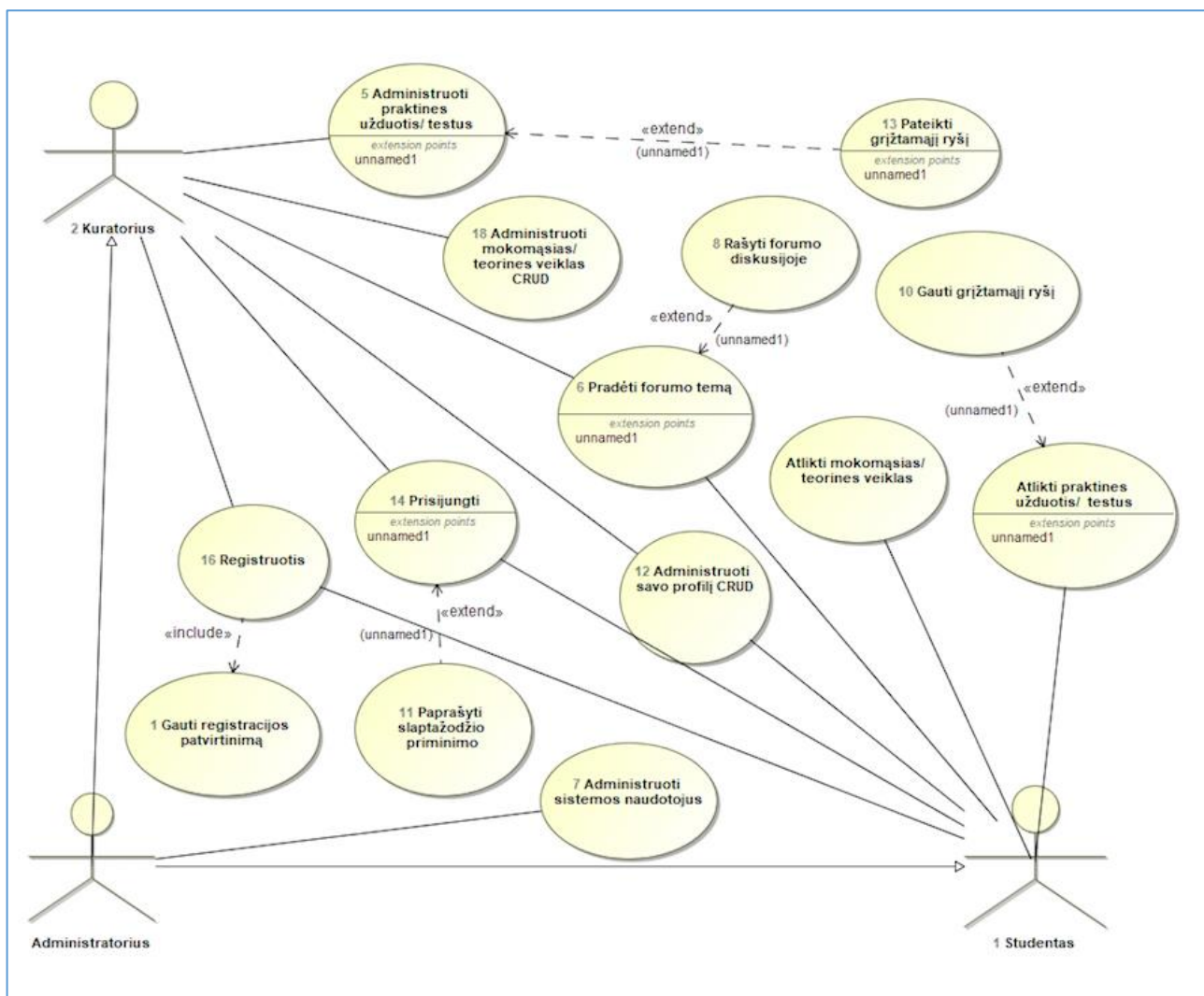
3.4. Sistemos galimybės

Projektuojama sistema turi suteikti galimybę kalbų mokytojams mokytis jiems patogiu laiku, individualiu mokymosi tempu sužinoti apie IKT taikymo galimybes ir pajvairinti savo kalbų pamokas, technologijų pažangos pasaulyje taikyti šiuolaikinius mokymo metodus.

Kurso įgyvendinimui taip pat pasitelkiamos IKT priemonės, jis vykdomas nuotoliniu būdu. Tai leidžia pilnai automatizuoti mokymosi procesą, vienu metu leisti mokytis neribotam skaičiui besimokančiųjų. Sistemos palaikymui reikalinga minimali administratoriaus priežiūra. Kursas yra tinkamas įvairiose institucijose dirbantiems užsienio kalbų mokytojams.

3.5. Sistemos projektavimas

Projektuojamo kurso sistemai sukurti naudojama atvirojo kodo virtuali aplinka ir socialinis tinklas „Facebook“ komunikacijai realizuoti ir teikti pagalbą mokytojams.

14 pav. Sistemos panaudojimo atvejų diagrama

IKT priemonių taikymo kursas yra suskirstytas į įžangą, 11 pamokų skirtingoms IKT priemonės apžvelgti ir baigiamąjį testą. Nebūtina priemones analizuoti iš eilės, tačiau tam, kad būtų suteikiamas kurso baigimo sertifikatas, reikia atlikti visų priemonių apžvalgą. Kurso trukmė yra 13 val.: susipažinimas su įvadu – 30 min., kiekvienai priemonei perprasti - po 1 val., testo trukmė yra 90 min. Kurso pabaigoje sėkmingai išlaikius testą automatiškai suteikiamas kurso baigimo pažymėjimas

3.5.1. Sistemos privalumai

1. *Lankstumas.* Besimokantysis pasirenka kokia tvarka mokysis taikyti skirtingas IKT priemones, užsiėmimo trukmė taip pat laisvai pasirenkama.
1. *Prieinamumas.* Sistema leidžia jungtis ir mokytis iš bet kurios lokacijos Lietuvoje ar užsienyje, laiko apribojimų pamokos pradžia taip pat nėra. Mokytojai gali rinktis jiems tinkamiausią mokymų laiką. Taip pat sistema neriboja, kiek kurso dalyvių yra prisijungusių vienu metu. Kurso mokomoji medžiaga ir užduotys yra pasiekiamos per kompiuterį ir per mobilųjį įrenginį.

2. *Lengvas valdymas*. Sistema yra labai paprastai ir lengvai valdoma, suprantama ir mažiau informacinių technologijų įgūdžių turintiems kursų dalyviams.
3. *Aukštas laiko resursų panaudojimas*. Profesiniams mokymams galima tik 1 ar 2 val per savaitę, nereikia vykdyti užsiėmimų, medžiaga išskirstyta dalimis ir greitai surandama, testų rezultatai pateikiami iškart.
4. *Ekonomiškumas*. Nereikia skirti lėšų patalpų nuomai, vadovėliams ar kitoms mokymosi priemonėms.
5. *Pasaulietiškas*. Prie sistemos galima jungtis esant Lietuvoje ir bet kurioje kitoje pasaulio šalyje, kur yra interneto ryšys.

3.5.2. Sistemoje taikomi mokymosi būdai

Savarankiškas. Besimokantysis pats įsiregistruoja į kursą, pasirenka kokia tvarka mokysis taikyti skirtingas IKT priemones, savarankiškai atlieka užduotis, iškart mato rezultatus ir klaidų paaiškinimus.

Komsunikacinis. Sistemoje integruota komunikavimo priemonė, leidžianti bendrauti su kitais besimokančiais mokytojais, ar iškilus problemoms, kreiptis pagalbos į administratorių.

3.5.3. Sistemos nefunkciniai reikalavimai

Sistemai keliami šie nefunkciniai reikalavimai:

- Lengva prieiga prie kurso iš bet kurios lokacijos.
- Galimybė bendrauti.
- Lengvai tvarkoma mokomoji medžiaga, galimybė pateikti ją dalimis ir įvairiais formatais.
- Sklandus darbas prisijungus dideliame skaičiui besimokančiųjų (mokytojų).
- Lengvas kurso valdymas naudotojui.

3.5.4. Sistemos funkciniai reikalavimai

- Savarankiškas įsiregistravimas / išsiregistravimas į / iš kursų.
- Paprasta naudotojo sąsaja.
- Mokymų turinio valdymo priemonės.
- Priemonės bendravimui.
- Minimalios administratoriaus ar kuratoriaus priežiūros reikalaujantis automatizuotas mokymosi procesas.
- Automatizuotų testų kūrimas.
- Sklandus darbas prisijungus dideliame skaičiui besimokančiųjų (mokytojų).
- Išlaikius baigiamąjį testą, kursų baigimo pažymėjimo automatinis įteikimas.

3.5.5. Sistemos naudotojai

Sistemoje yra 3 grupės naudotojų:

- Administratorius
- Kuratorius.
- Studentas (mokytojas).

Administratorius sistemoje atlieka šias veiklas:

- Administruoja VMA sistemą.
- Administruoja naudotojus (besimokančiuosius ir kuratorius);
- Nustato naudotojų teises;
- Suteikia techninę pagalbą;
- Šalina naudotojus iš sistemos.

Kuratorius atlieka šias veiklas:

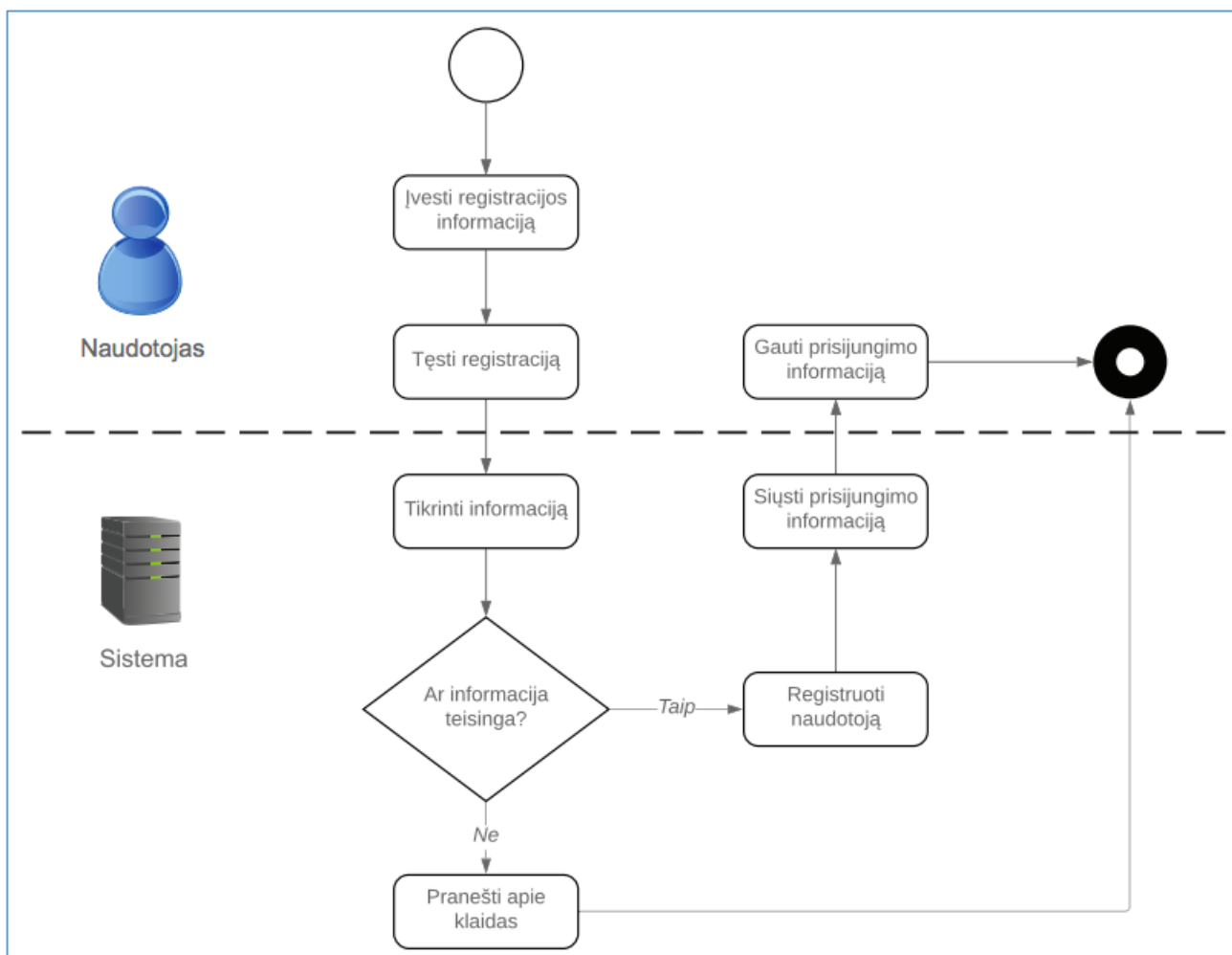
- Planuoja mokymosi veiklas.
- Ruošia mokomąją medžiagą.
- Kuria kursą.
- Kelia medžiagą į sistemą.
- Sudaro automatizuotas užduotis ir testus .
- Kuria diskusijų grupes.
- Komunikuoja su besimokančiais

Studentas (mokytojas) atlieka šias veiklas:

- Pasirenka IKT priemonę, kurią analizuos.
- Peržiūri mokomąją medžiagą.
- Mokosi.
- Saugo mokomąją medžiagą į kompiuterį arba mobilųjį įrenginį.
- Bendrauja internetu su kitais kursų dalyviais.
- Pradedą temas forumuose/ diskutuoja.
- Atlieka užduotis.
- Gauna/mato rezultatus.
- Gauna kursų baigimo pažymėjimą.

3.5.6. Registracija į kursus sistemoje

Registracija atliekama paties besimokančiojo savarankiškai, suvedus naujo naudotojo duomenis: naudotojo vardą, slaptažodį, vardą, pavardę, el. pašto adresą. Sistemai patikrinus informaciją ir neradus klaidų, naujas naudotojas įregistruojamas ir jo prisijungimo duomenys jam automatiškai išsiunčiami į nurodyto el. pašto adresą. Jei naudotojo registracijos duomenys neatitinka sistemos keliamų reikalavimų arba naudotojas su tokiu el. pašto adresu jau yra registruotas sistemoje, tai atsiradęs langas įspėja apie klaidą ir naudotojas neregistruojamas.

15 pav. Naudotojo registracijos scenarijus.

3.6. Virtualiosios mokymosi aplinkos realizavimas

Nemokamų atvirojo kodo sistemų ir programinės įrangos virtualioms mokymosi aplinkoms kurti rinkoje galima rasti nemažai. Programinės įrangos ar sistemos pasirinkimas turi būti apgalvotas, svarbu įvertinti, kokios jų galimybės, funkcijos, charakteristikos ir koks yra įrankių pasirinkimas. Aplinkas galima lyginti pagal JISC (Didžiosios Britanijos, kuri teikia informaciją ir konsultacijas švietimo įstaigoms renkantis technologijų paslaugas) pateikiamus VMA funkcinis reikalavimus.

- Prieiga saugi ir kontroliuojama.
- Naudotojų registracijos galimybė.
- Savarankiškos registracijos galimybė.
- Administravimo įrankiai.

- Naudotojų veiklos stebėjimas.
- Naudotojų pasiekimų stebėjimas.
- Naudotojų vertinimas
- Testavimo įrankiai.
- Apklausų atlikimo įrankiai.
- Kalendoriaus funkcija.
- Sinchroninis bendravimas
- Asinchroninis bendravimas

Bandomosios mokymosi aplinkos kūrimui buvo pasirinkta atvirojo kodo VMA „Moodle“. „Moodle“ sąsaja yra galima daugiau kaip 100 kalbų, ji yra nemokama ir jos naudojimui nėra kliūčių dėl licencijavimo. „Moodle“ šiuo metu yra plačiausiai naudojama atvirojo kodo VMA Lietuvoje. Naudojama 3.6.2. „Moodle“ versija (išleista 2019 01 17). Prisijungimas prie sukurtos aplinkos galimas adresu <http://www.iktkalbumokytojams.a2hosted.com/moodle/>.

The image shows a screenshot of a Moodle course page. The title is "IKT priemonių kursas užsienio kalbų mokytojams". Below the title, there is a section labeled "Kursai" with a link to the course "IKT priemonių kursas užsienio kalbų mokytojams". The course is created by "Mokytojas Pavardenis". The main content area contains two paragraphs of text. The first paragraph discusses the use of technology in education as a learning resource and the benefits of using digital materials in foreign language courses, such as access to dictionaries and grammar exercises. The second paragraph states that the use of ICT tools in learning is becoming increasingly available and open, allowing for a more flexible learning process.

16 pav. IKT mokytojų kurso pagrindinis puslapis

Pirmą kartą svetainėje apsilankęs naudotojas privalo užpildyti registracijos formą. Naudotojo registracijos formą sudaro naudotojo vardo, slaptažodžio, vardo, pavardės ir el. pašto adreso laukeliai. Sėkmingai prisiregistravus gaunamas registracijos patvirtinimas į el. pašta.

17 pav. Naudotojo registracijos forma.

Registruotas vartotojas jungiasi prie sistemos įvesdamas naudotojo vardą ir slaptažodį, taip pat gali paprašyti priminti slaptažodį, kuris atsiunčiamas į naudotojo registracijos el. pašta.

18 pav. Registruoto naudotojo prisijungimo forma.

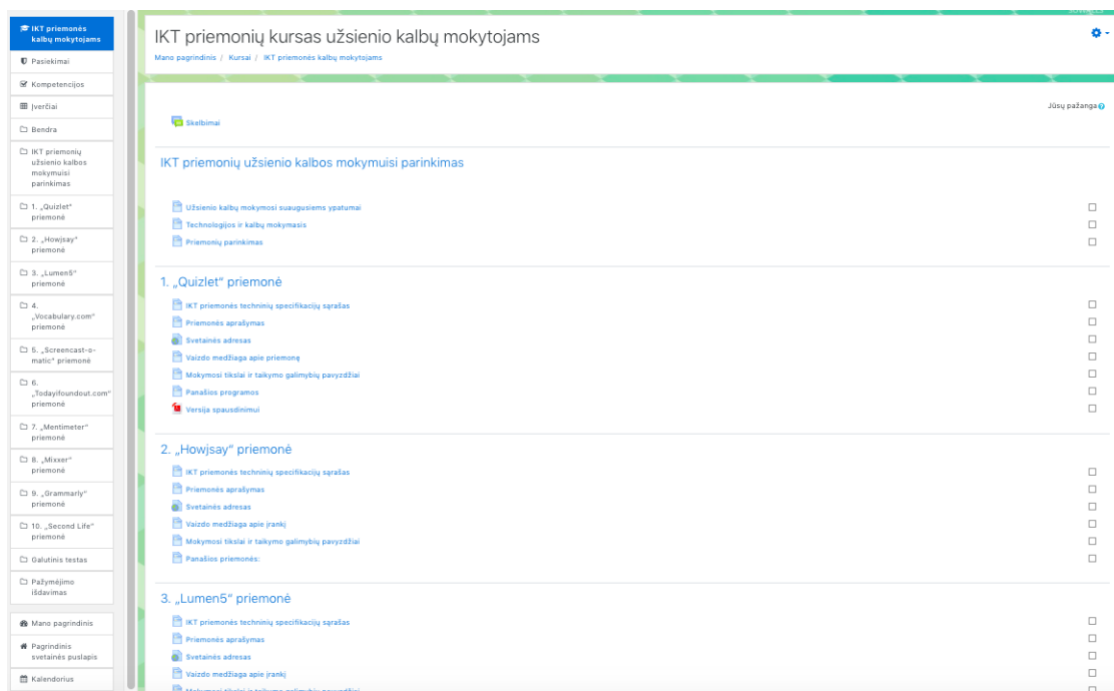
Registruoto naudotojo formoje reikia įvesti naudotojo vardą ir slaptažodį. Svečiams prieigos nėra, jie nukreipiami į savarankiškos registracijos formą.

3.7. Kurso kūrimas

IKT priemonių taikymo kursas sudarytas iš 11 pamokų. Pirmoji pamoka įvadinė apie IKT priemonių taikymo svarbą ir jų pasirinkimo procesus. 10 pamokų yra skirta skirtingoms IKT priemonėms apžvelgti ir kurso pabaigoje, baigiamasis testas.

- IKT užsienio kalbos mokymui parinkimas.
 1. Priemonė „Quizlet“
 2. Priemonė „Howjsay“
 3. Priemonė „Lumen5“
 4. Priemonė „Vocabulary.com“
 5. Priemonė „Screencast-o-matic“
 6. Priemonė „Todayifoundout.com“
 7. Priemonė „Mentimeter“ priemonė
 8. Priemonė „Mixxer“
 9. Priemonė „Grammarly“
 10. Priemonė „Second Life“
- Galutinis testas

Pamokos yra atviros ir jas nėra būtina mokytis iš eilės, tačiau galutiniame teste yra klausimai iš visų pamokų. Galutinis testas yra automatizuotas ir jo rezultatai gaunami iškart, taip pat suteikiamas sertifikatas.

19 pav. Kursas „Moodle“ aplinkoje.

Besimokantysis neprivalo priemonės analizuoti iš eilės, tačiau tam, kad būtų suteikiamas kurso baigimo sertifikatas, reikia atlikti visų priemonių apžvalgą. Kurso trukmė yra 13 val.: Įvadui ir susipažinimui su programų pasirinkimo procesais yra skirta 30 min., kiekvienai priemonei - po 1

val., testo trukmė yra 90 min. Kurso pabaigoje sėkmingai išlaikius testą suteikiamas kurso baigimo pažymėjimas automatiškai.

Kiekvienoje pamokoje pateikiama medžiaga įvairiais formatais, taip pat versija spausdinimui.

1. „Quizlet“ priemonė

 IKT priemonės techninių specifikacijų sąrašas	☐
 Priemonės aprašymas	☐
 Svetainės adresas	☐
 Vaizdo medžiaga apie priemonę	☐
 Mokymosi tikslai ir taikymo galimybių pavyzdžiai	☐
 Panašios programos	☐
 Versija spausdinimui	☐

20 pav. Pamokos pateikimo struktūra.

Bendrabivimui ir bendravimui kurso metu yra naudojama „Facebook“ grupė. Ši grupė yra atvira visiems, joje gali išsakyti mintis ir kurso nelankantys mokytojai, taip pat kiti asmenys, kurie domisi IKT naudojimu užsienio kalbų kursuose.

21 pav. Bendravimui ir bendradarbiavimui naudojama „Facebook“ grupė.

Susipažinę su visų pamokų mokomąja medžiaga ir atlikę užduotis, besimokantieji laiko galutinį testą. Galutinio testo pabaigoje surinkus 80% taškų automatiškai suteikiamas kurso baigimo pažymėjimas.

22 pav. Kurso baigimo pažymėjimas

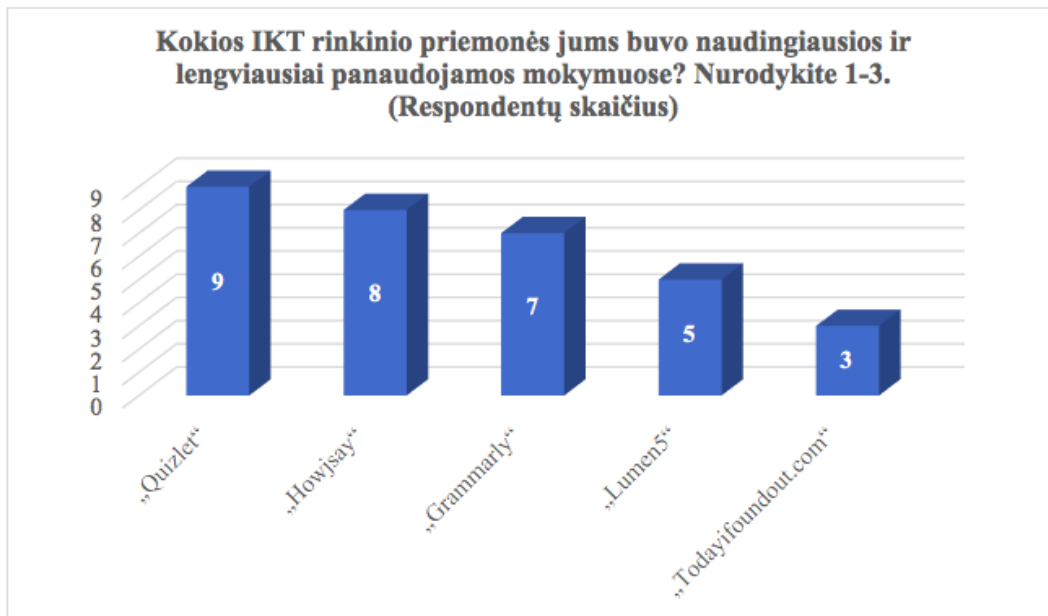
Sukurta ir realizuota VMA, patalpinti mokymai į „Moodle“. Kuras lankstus, paprasta prisijungti, medžiaga ir užduotys lengvai surandamos. Patogiam bendravimui ir bendradarbiavimui sukurta „Facebook“ grupė. Sklandžiai veikia visa sistema, kalbų mokytojai gali mokytis jiems patogiu laiku ir gali išmokti apie IKT taikymo galimybes ir pajvairinti savo kalbų pamokas, technologijų pažangos pasaulyje taikyti šiuolaikinius mokymo metodus.

3.8. Mokytojų atsiliepiamai apie kursą ir IKT priemonių rinkinį

Apklausoje dalyvavo 10 respondentų – 9 anglų kalbos ir 1 vokiečių ir anglų kalbų mokytojų. 9 respondentai nurodė, kad navigacija buvo suprantama ir aiški, tik vienas apklaustųjų atsakė neigiamai dėl kurso sudėtingumo. Visi respondentai prieš kursą yra naudoję IKT priemones mokymų metu.

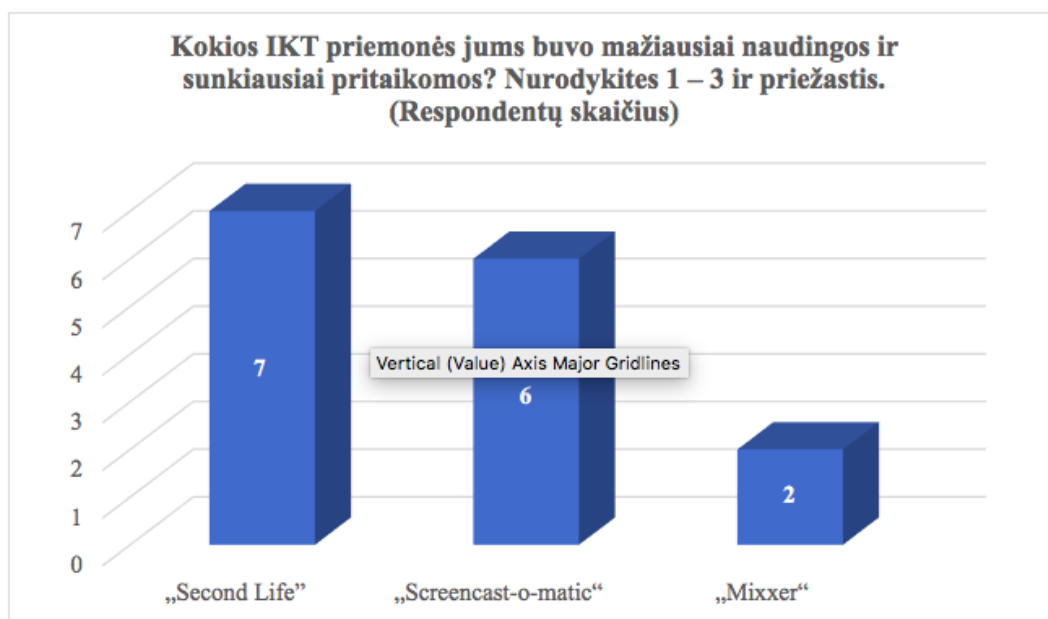
IKT priemonės 7 naudojo tik kaip medžiagos šaltinį, o 3 respondentai IKT yra bandę naudoti mokomajai patirčiai sustiprinti.

Naudingiausias ir lengviausiai panaudojamas mokymuose IKT rinkinio priemonės respondentai nurodė „Quizlet“ (9 respondentai), „Howjsay“ (8 respondentai), „Grammarly“ (7 respondentai), „Lumen5“ (5 respondentai), „TodayIfoundout“ (3 respondentai).

23 pav. Naudingiausios IKT priemonės.

Mažiausiai naudingos ir sunkiausiai pritaikomos priemonės respondentams buvo: „Second Life“ (7 respondentai, dėl to kad šiaip priemonei reikalinga kompiuterių klasė arba prisijungimas iš namų), „Screencast-o-Matic“ (6 respondentai, dėl laiko, kurį atima filmų montavimas) ir „Mixxer“ (2 respondentai, dėl ilgo organizacinio mainų laiko).

24 pav. Mažiausiai naudingos IKT priemonės.

IKT priemonių pasirinkimo vadovo naudingumas įvertintas teigiamai visų respondentų.

Pagal užsienio kalbų dėstymo patirtį metais respondentai pasiskirstė taip: iki 5 m. – 7 respondentai, nuo 5 iki 10m. – 2 respondentai, o virš 10 m. – 1 respondentas.

3.9. Skyriaus apibendrinimas

Sukurtas nuotolinis kursas užsienio kalbų mokytojams, kuriame pateikiama informacija apie sudarytą IKT priemonių rinkinį mokomosioms patirtims projektuoti. Pirmą kartą apsilankęs mokytojas gali savarankiškai registruotis kursuose, informacija apie IKT priemones pateikiama virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“.

Dešimt mokytojų dalyvavo mokymuose ir taikė priemones iš sudaryto IKT priemonių rinkinio jų vedamuose užsienio kalbų mokymuose.

Visi dalyvavę mokytojai teigiamai įvertino kurso naudingumą, tačiau pamokose išbandyti visas priemones neturėjo galimybių.

Savarankišką IKT priemonių pasirinkimo vadovą teigiamai įvertino kaip labai naudingą visi mokymuose dalyvavę užsienio kalbų mokytojai.

Išvados

1. Išanalizavus Europos šalių patirtis ir susipažinus su ES švietimo strategija dėl IKT mokymuose plėtros, išsiaiškinta IKT priemonių taikymo svarba ir kaip galima skatinti IKT naudojimą mokymuose ateityje.
2. Atlikus tyrimą ir apklausus Lietuvos užsienio kalbų mokytojus, paaiškėjo, kad labai mažai IKT priemonių naudojama užsienio kalbų mokymuose suaugusiems, tačiau mokytojai yra suinteresuoti dalyvauti profesiniuose IKT mokymuose ir sužinoti daugiau apie IKT priemonių taikymo kalbų mokymuose galimybes.
3. Detalizavus užsienio kalbų mokymo ypatybes buvo parinkti optimalūs mokymosi priemonių pasirinkimų sprendimai, derančios strategijos, metodai ir mokymosi stiliai.
4. Išanalizavus IKT priemones ir jų kategorijas, išbandžius skirtingas jų grupes mokymuose, paaiškėjo reikalavimai IKT priemonėms ir jų pasirinkimo proceso eiga.
5. Atsižvelgus į priemonių funkcines savybes ir mokomųjų patirčių naudingumą sudarytas universalus, įvairiems kalbos mokėjimo lygiams pritaikytas, bendrinės ir specializuotos anglų kalbos kursuose tinkantis IKT priemonių rinkinys papildomoms kalbinėms situacijoms mokymuose pagerinti.
6. Paruoštos rekomendacijos užsienio kalbų dėstytojams su pavyzdžiais, kaip optimaliai taikyti parinktas priemones užsienio kalbų kursuose ir sukurti papildomas mokomasias situacijas, skatinančias besimokančiuosius įgyti kalbinės praktikos.
7. Taikant įvairias priemones mokymo procese, sudarytas universalus ir efektyvus žingsnių vadovas, padedantis mokytojams tinkamai įvertinti situaciją klasėje, mokinių kompiuterinį raštingumą, mokymosi tikslus ir rinktis IKT priemones savarankiškai.
8. Virtualioje erdvėje realizuotas IKT užsienio kalbų mokytojų kursas, kuriame kiekvienoje pamokoje supažindinama su skirtinga sudaryto rinkinio IKT priemone ir jos taikymo galimybių pavyzdžiais; taip pat pateikiamas IKT priemonių savarankiško pasirinkimo vadovas. Mokytojai IKT kursą ir priemonių naudingumą įvertino teigiamai ir didžiąją dalį priemonių taiko užsienio kalbų kursuose suaugusiems.

Literatūros sąrašas

1. BAYLOR, A. L., and RITCHIE, D. (2002). What factors facilitate teacher skill, teacher morale, and perceived student learning in technology-using classrooms? *Computers & Education*, 39.
2. BAX, S. (2011). Normalisation revisited: the effective use of technology in language education, 1
3. BINGIMLAS, K. A. (2009) Barriers to the successful integration of ICT in teaching and learning environments. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education* 5 (3).
4. BRITISH COUNCIL (2018). The future demand for English in Europe, 2025 and beyond [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. kovo 31 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.britishcouncil.org/education/schools/support-for-languages/thought-leadership/research-report/future-of-english-eu-2025>
5. Dawes, L. (2001). What stops teachers using new technology? *Issues in teaching using ICT*. London: Routledge.
6. EHRMAN, M., OXFORD, R. (1990). Adult language learning styles and Strategies in an Intensive Training Setting. *The Modern Language Journal*, 74
7. ERBEN, T., BAN, R., CASTANEDA, M. (2009) Teaching English language learners through technology. New York: Routledge.
8. EUROPOS MODERNIŲ KALBŲ CENTRAS. Inventory of ICT tools and open educational resources [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete <https://www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ICT-REVandmoreDOTS/ICT/tabid/1906/Default.aspx>
9. EUROPOS KOMISIJA (2020). Švietimas ir mokymai suaugusiems [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete http://ec.europa.eu/assets/eac/education/library/reports/policy-provision-adult-learning_en.pdf
10. EUROPOS KOMISIJA (2018). Skaitmeninio švietimo veiksmų planas [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1554989352936&uri=CELEX%3A52018SC0012>
11. EUROPOS PARLAMENTAS (2017). Kalbų politika [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/lt/FTU_3.6.6.pdf
12. EUROPOS TARYBA (2018). Tarybos rezoliucija dėl atnaujintos Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011G1220\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011G1220(01)&from=EN)
13. GORDER, L.M. (2008). A Study of Teacher Perceptions of Instructional Technology Integration in the Classroom. *Delta Pi Epsilon Journal*, 50
14. GILAKJANI P. A.(2012) Visual, Auditory, Kinaesthetic Learning Styles and Their Impacts on English Language Teaching. *Journal of Studies in Education* 2 (1)
15. GRAMMARLY [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete: <https://www.grammarly.com/about>
16. HOUCINE, S. (2011). “The effects of ICT on learning/teaching in a foreign language” [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete: <https://conference.pixel->

- online.net/conferences/ICT4LL2011/common/download/Paper_pdf/IBL69-437-FP-Houcine-ICT4LL2011.pdf
17. JATAUTAITĖ, D. (2000) Atmintis ir mokymas. *Acta Pedagogica Vilensia*, 7
 18. JISC <https://www.jisc.ac.uk/>
 19. JONES, A. (2004). *A Review of the Research Literature on Barriers to the Uptake of ICT by Teachers*. UK: Becta.
 20. KAPLINA, S. E. (2015). Innovative Methods in Teaching English to Adults. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences*, 8 (11).
 21. KARDELIS, K. (2002). *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. 2-asis pataisytas ir papildytas leidimas*. Kaunas.
 22. KIENLE, A. (2009). Intertwining synchronous and asynchronous communication to support collaborative learning - system design and evaluation. *Education and Information Technologies*, 14 (1)
 23. LARSEN-FREEMAN, D., and ANDERSON, M. (2011). *Techniques and principles in language teaching*. New York: Oxford University Press.
 24. LEVY, M. (1997). *CALL: context and conceptualisation*, Offord: Oxford University Press
 25. LIETUVOS DARBO BIRŽA (2018). Darbo rinkos analizė ir statistika [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. kovo 31 d.]. Prieiga per internetą: https://www.ldb.lt/Informacija/DarboRinka/Tendencijos_pdf/Darbo%20rinkos%20tendencijos%202018%20I%20pusme%20C4%8Dio.pdf
 26. MARTY, F. (1981). Reflections on the use of computers in second language acquisition., *System*. 9 (2)
 27. MOTTERAM, G. (2013) Innovations in learning technologies for English language teaching [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. kovo 31 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/innovations-education-remote-teaching>
 28. MICHALSKA, M. (2015). *Teaching English to Adults*. World Scientific News, 8
 29. NOLL, J. (2009). What constitutes open source? A study of the vista electronic medical record software. In: *Open Source Ecosystems: Diverse Communities Interacting*. New York: Springer
 30. NUNAN, D. (2004). *Task-based Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
 31. PAPPAS, C. (2015). *Using Facebook For eLearning: The Ultimate Guide For eLearning Professionals* [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete: <https://elearningindustry.com/using-facebook-for-elearning-ultimate-guide-for-elearning-professionals>
 32. ŠLIOGERIENĖ, J., MASOODI, M., GULBINSKIENĖ, D. (2016). Facebook as a Tool in University English Language Education. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 36
 33. PATEL, C. (2013). Use of multimedia technology in teaching and learning communication skill: An analysis. *International Journal of Advancements in Research & Technology*, 2 (7).
 34. SALOMON, G. and ALMOG, T. (1998). Educational psychology and technology: a matter of reciprocal relations. *Teachers College Record*, 100.
 35. SIMONSON M., SMALDINO S.E., ALBRIGHT M., ZVACEK S. (2008) *Teaching and learning at a distance: foundations of distance education* [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. kovo 31 d.]. Prieiga per internetą: <http://learning.fon.edu.mk/knigi/teachinganlearningatadistance-4.pdf>

36. STEGER, M. (2008). *Globalisation: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
37. TARGAMADZĖ, A. (2011). *Technologijomis grįsto mokymosi priemonės ir sistemos*. Vilnius: UAB „TEV“.
38. TODAY I FOUND OUT [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. kovo 31 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.todayifoundout.com/index.php/about-2/>
39. WARSCHAUER, M. (1996). *Computer-assited language learning: an introduction Professionals* [interaktyvus]. [žiūrėta 2019 m. gegužės 02 d.]. Prieiga internete: <https://www.cambridge.org/core/journals/language-teaching/article/computers-and-language-learning-an-overview/0CF20A4837B377B3A214BF410F4775EB>
40. WELLER M., (2007). *Virtual Learning Environments: Using, Choosing and Developing your VLE*. London: Routledge.
41. ZHANG P., AIKMAN, S. *Attitudes in ICT Acceptance and use. Human-Computer Interaction*. Syracuse, NY: Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

Priedai

1 priedas. Mokytojų tyrimo anketa

Sveiki, Mokytojai!

Technologijų plėtra ir globalizacija atneša mums naujų, teigiamų patirčių, bet nepažali ir iššūkių. Pasaulis tampa vis mažesnis, technologijų pagalba ranka pasiekiamas, o didžioji dalis verslų jau neįsivaizduoja savo veiklos be inovatorių ir globalios rinkos. Lietuva taip pat neatšiekė: čia steigia ofisus ne tik užsienio kapitalo tarptautinio verslo sunkiasvoriai, bet ir patys lietuviai kuria sėkmingus globalius verslus.

Informacinių technologijų plėtra ir globalumas, socialiniai ir ekonominiai pokyčiai kelia naujus iššūkius verslui ir darbo rinkai, mums taip pat. Ar žinojote, kad remiantis statistikos duomenimis, Lietuvoje ir pasaulyje kasmet ženkliai šaukia informacinių technologijų specialistų poreikis: Lietuvoje, 2018m. j darbo paieškos portalas buvo įkelta per 2.5 tūkst. darbo pasiūlymų, penktadaliu daugiau nei prieš metus, skirtingų inžinerijos ir technologijų srities specialistams. O ar žinote, kad daugiau kaip pusė šių skelbimų IT specialistams buvo publikuota tik anglų kalba, informuojant, kad pagrindinė bendravimo kalba, vartojama įmonėje, nėra lietuvių, o tik anglų. O kaip manote, lietuviškuose ir angliškuose darbo skelbimuose kartu, kokie įgūdžiai ar žinios yra pageidaujami dažniausiai?

Is visų Lietuvoje publikuojamų darbo skelbimų, nepriklausomai nuo to, kokia kalba jame yra pateikiama informacija, net 80% jų prašoma pažengusio anglų kalbos vartotojo lygio, kaip vienos būtinų įdarbinimo sąlygų. Sklandžiai tvarkydami tarptautinėse veiklose yra būtinos stiprios užsienio kalbų žinios: ne tik anglų, kitų užsienio kalbų poreikis taip pat nuolat auga. Situacija darbo rinkoje dažnai formuoja šviežimo, mokymo paslaugų reikalavimus įgūdžiams įgyti, paklausą. Norėčiau pakviesti jus atsakyti į keletą apklausos klausimų, kad galėtume kartu paanalizuoti šilandinę užsienio kalbų mokymų situaciją.

Apklausa anoniminė ir surinkti duomenys bus naudojami mokslo tikslais.

Ačiū už Jūsų laiką!

1. Kokias užsienio kalbas mokote?

Anglų

Vokiečių

Rusų

2. Kiek ilgai jau mokote?

iki 5 m.

5 - 10 m.

daugiau kaip 10 m.

3. Su kuriomis amžiaus grupėmis dirbate?

Vaikais

Paaugliais

Suaugusiais

4. Su kuria amžiaus grupe turite daugiausiai patirties?

Vaikais

Paaugliais

Suaugusiais

5. Su kokiais vadovėliais dirbate daugiausiai?

Kodėl su jais dirbate? Kas jums juose patinka / nepatinka?

6. Kokias technologijas naudojate pamokų metu?

Kodėl su jomis dirbate? Kas jums jose patinka / nepatinka?

7. Kaip jūs manote, ar savo pamokose jūs naudojate pakankamai technologijų? Pakomentuokite.

Taip, nes...

Ne, nes

8. Ar norėtumėte į savo pamokas integruoti daugiau technologijų? Pakomentuokite.

Taip, nes...

Ne, nes

9. Ar reikalingas Lietuvos mokytojams Užsienio kalbų mokymosi technologijų kursas?

Taip

Ne

Įrašykite

10. Ar atsiradus galimybei dalyvauti Užsienio kalbų mokymosi technologijų profesiniuose kursuose mokytojams, susidomėtumėte?

Taip

Ne

Įrašykite

9. Ar reikalingas Lietuvos mokytojams Užsienio kalbų mokymosi technologijų kursas?

Taip

Ne

Įrašykite

10. Ar atsiradus galimybei dalyvauti Užsienio kalbų mokymosi technologijų profesiniuose kursuose mokytojams, susidomėtumėte?

Taip

Ne

Įrašykite

11. Kiek galėtumėte skirti laiko Užsienio kalbų mokymosi IKT priemonių kursui per savaitę?

1-2 val.

3-4 val.

5-6 val.

12. Koks IKT priemonių mokymų būdas jums priimtinausias?

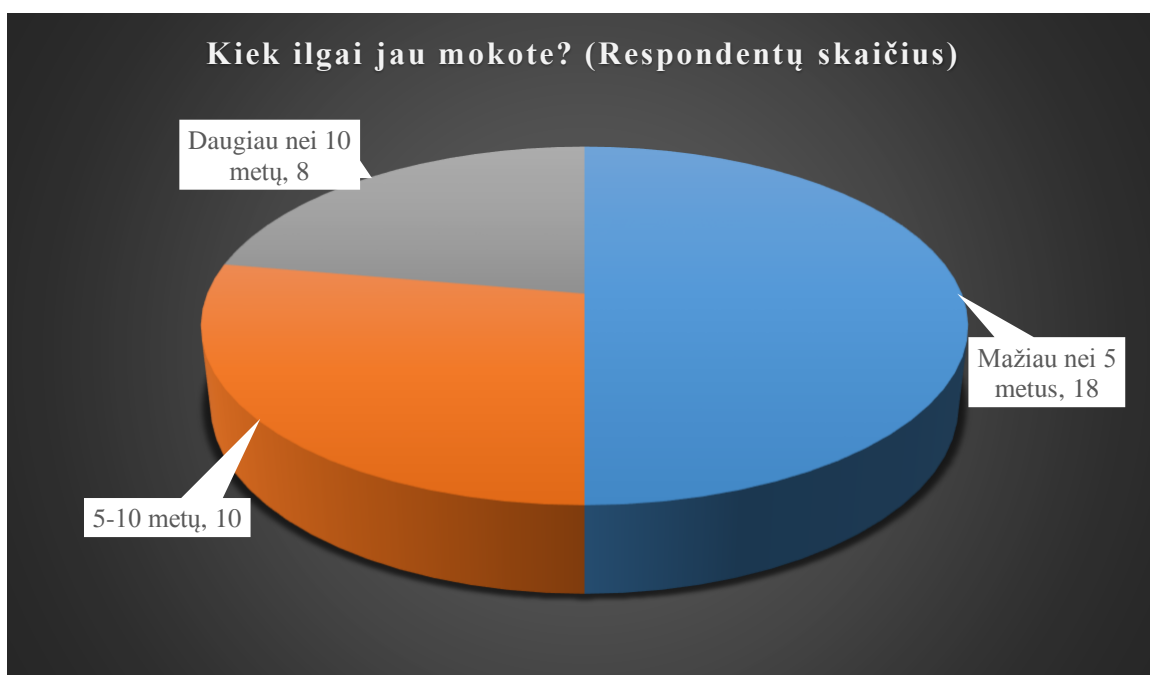
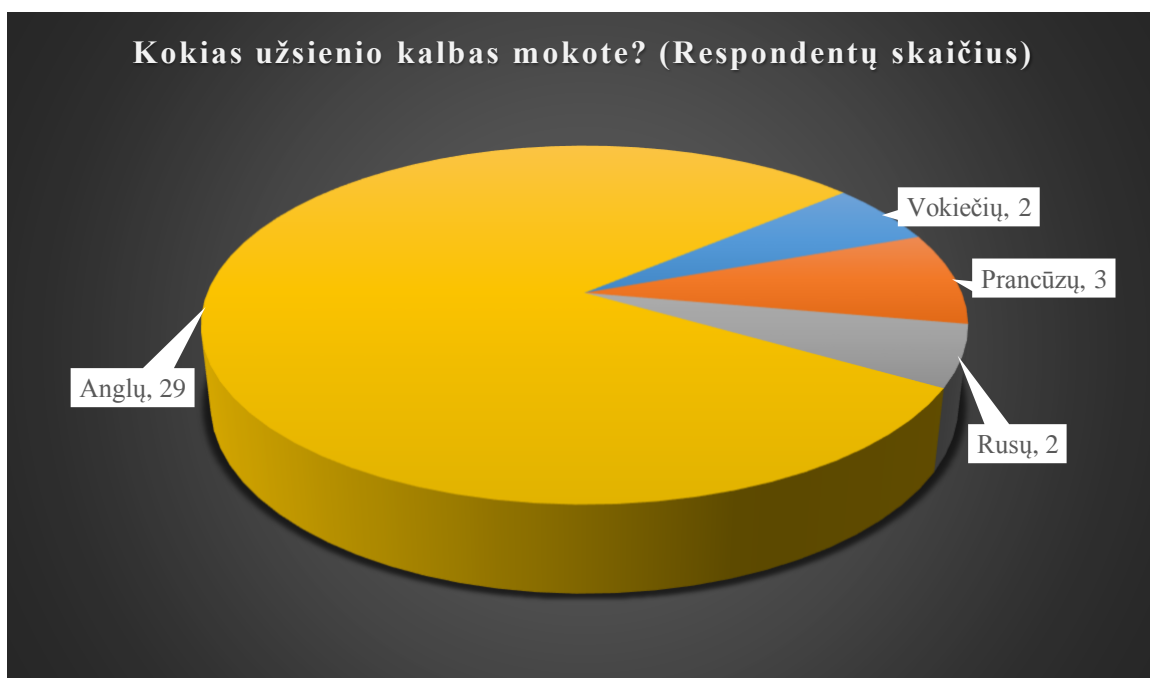
Vieniujė

Nuotoliniu būdu

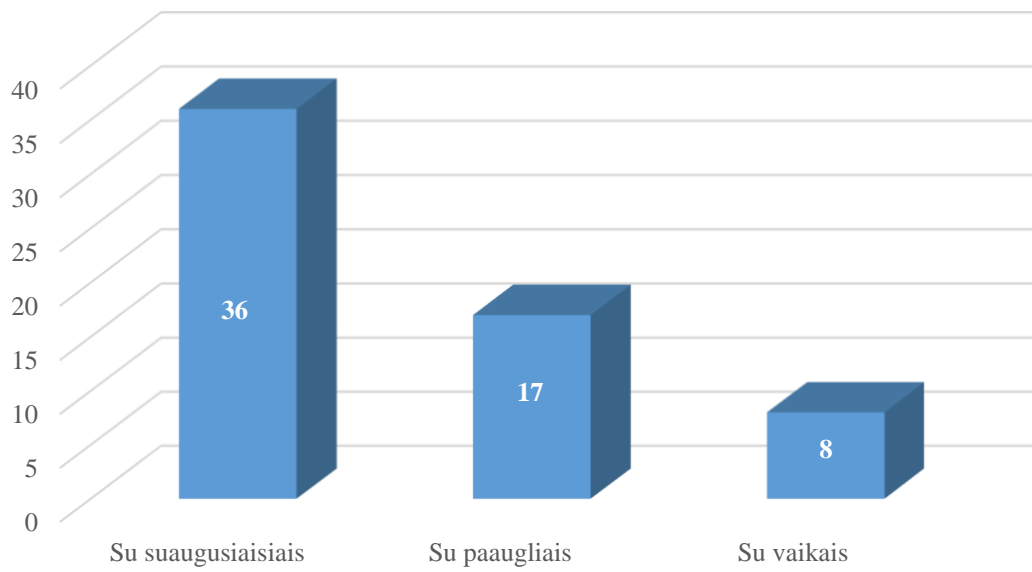
Kitas variantas

13. Kiek jums metų?

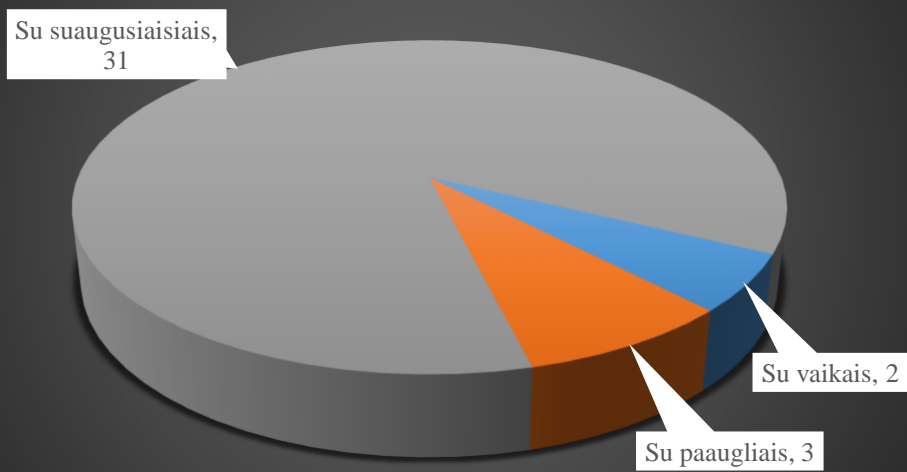
2 priedas. Mokytojų tyrimo anketos rezultatai

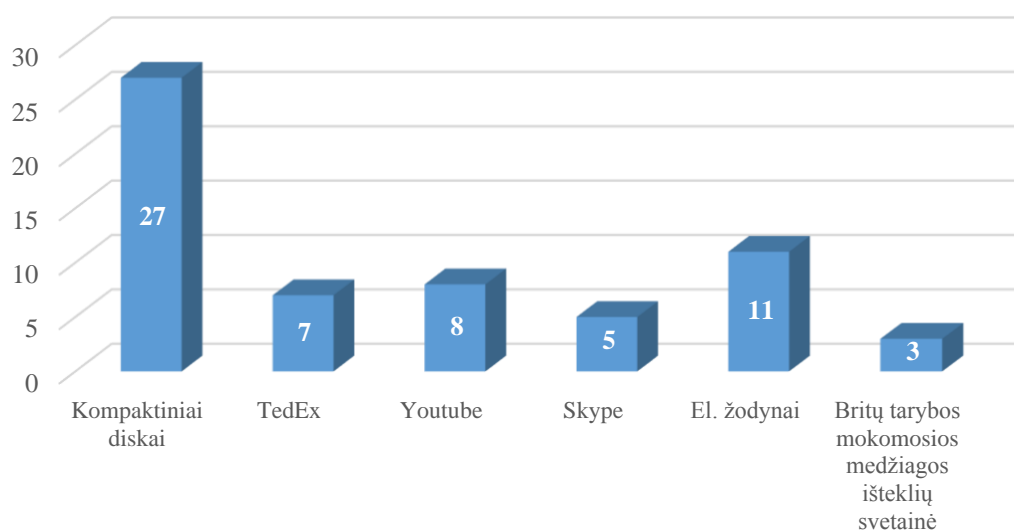
Su kuriomis amžiaus grupėmis dirbate? (Respondentų skaičius)

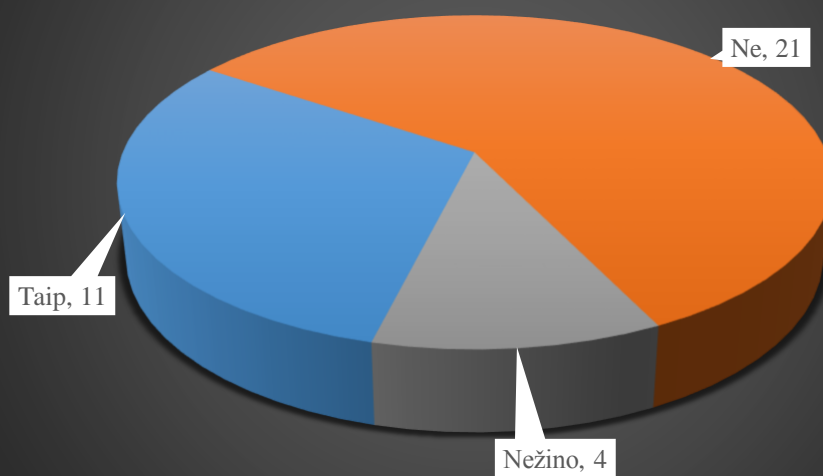
Su kuria amžiaus grupe turite daugiausiai patirties? (Respondentų skaičius)

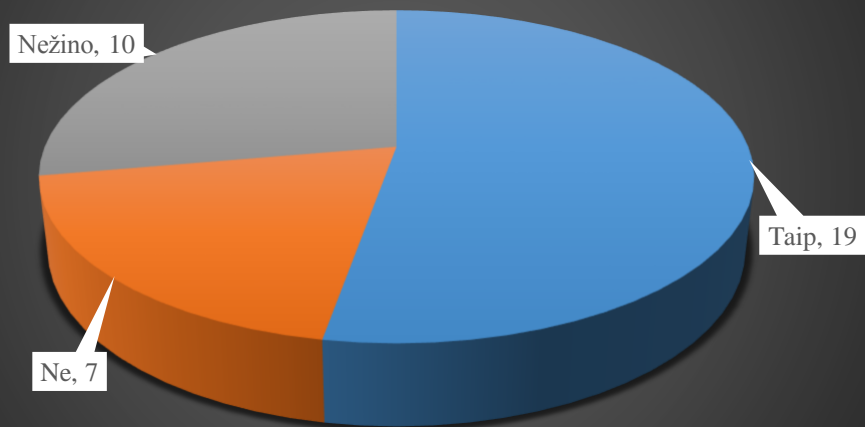
Kokias technologijas naudojate pamokų metu? (Respondentų skaičius)

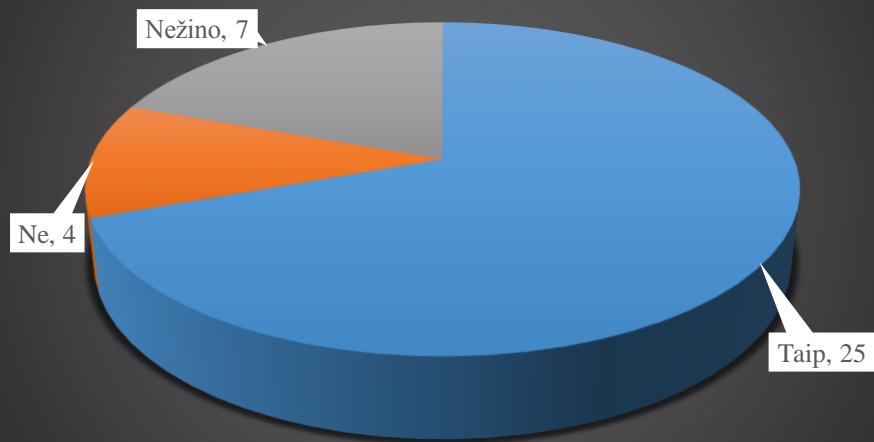
Kaip jūs manote, ar savo pamokose jūs naudojate pakankamai technologijų? (Respondentų skaičius)

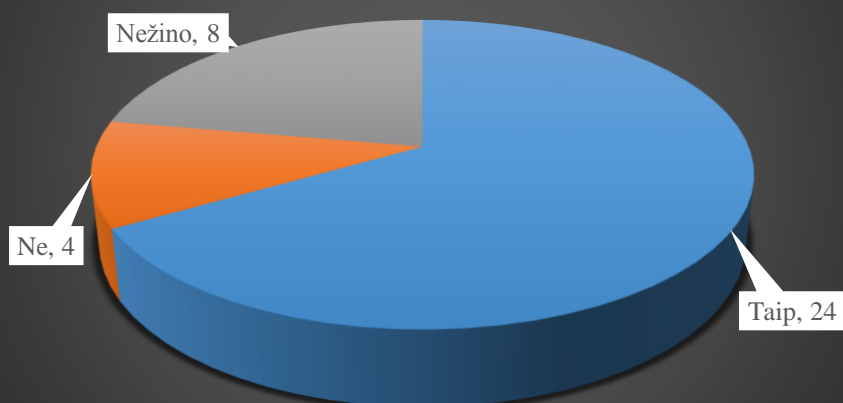
Ar norėtumėte į savo pamokas integruoti daugiau technologijų? (Respondentų skaičius)

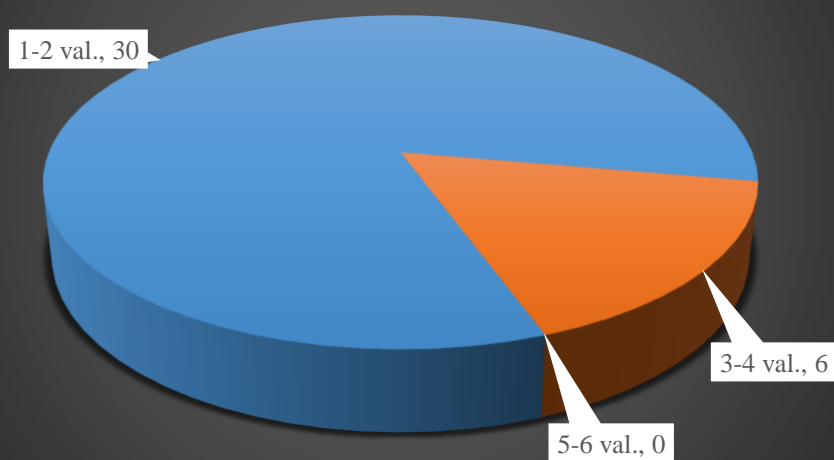
Ar reikalingas Lietuvos mokytojams Užsienio kalbų mokymosi technologijų kursas? (Respondentų skaičius)

Ar atsiradus galimybei dalyvauti Užsienio kalbų mokymosi technologijų profesiniuose kursuose mokytojams, susidomėtumėte? (Respondentų skaičius)

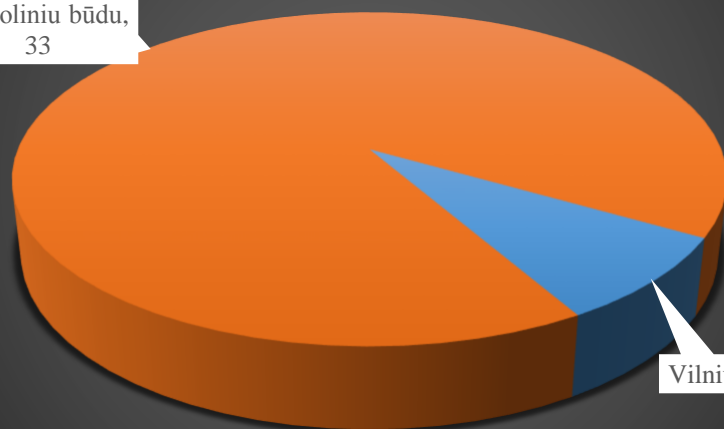

Kiek galėtumėte skirti laiko Užsienio kalbų mokymosi IKT priemonių kursui per savaitę?

Koks IKT priemonių mokymų būdas jums priimtinausias?

Nuotoliniu būdu,
33

Vilniuje, 3

3 priedas. Mokytojų atsiliepimų apie kursą anketa

IKT taikymo mokytojų profesiniai mokymai

Ačiū, kad išbandėte IKT priemonių rinkinį, skirtą mokomajai patirčiai sustiprinti užsienio kalbų mokymuose suaugusiems. Kviečiame atsakyti į šiame klausimyne pateiktus klausimus. Jūsų nuomonė svarbi išsiaiškinti IKT priemonių galimybių trūkumus ir privalumus. Apklausa yra anoniminė ir surinkta informacija bus naudojama moksliniais tikslais.

1. Ar kursas ir jo navigacija buvo pakankamai suprantami ir aiškūs?

- Taip
 Ne

2. Ar tai pirmas kartas, kai susidūrėte su IKT priemonių naudojimu kalbų mokyme?

- Taip
 Ne

3. Ar naudojote IKT priemones kaip medžiagos šaltinį ir mokymosi patirčiai sustiprinti?

- Tik kaip medžiagos šaltinį
 Kaip medžiagos šaltinį ir mokomajai patirčiai sustiprinti
 Nenaudojau visai

4. Kokios IKT rinkinio priemonės jums buvo naudingiausios ir lengviausiai panaudojamos mokymuose? Nurodykite 1-3.

- „Quizlet“
- „Howjsay“
- „Lumen5“
- „Vocabulary.com“
- „Screencast-o-matic“
- „Todayifoundout.com“
- „Mentimeter“
- „Mixer“
- „Grammarly“
- „Second Life“

5. Kokios IKT priemonės jums buvo mažiausiai naudingos ir sunkiausiai pritaikomos? Nurodykites 1-3 ir priežastis.

6. Ar savarankiško IKT priemonių pasirinkimo vadovas buvo naudingas?

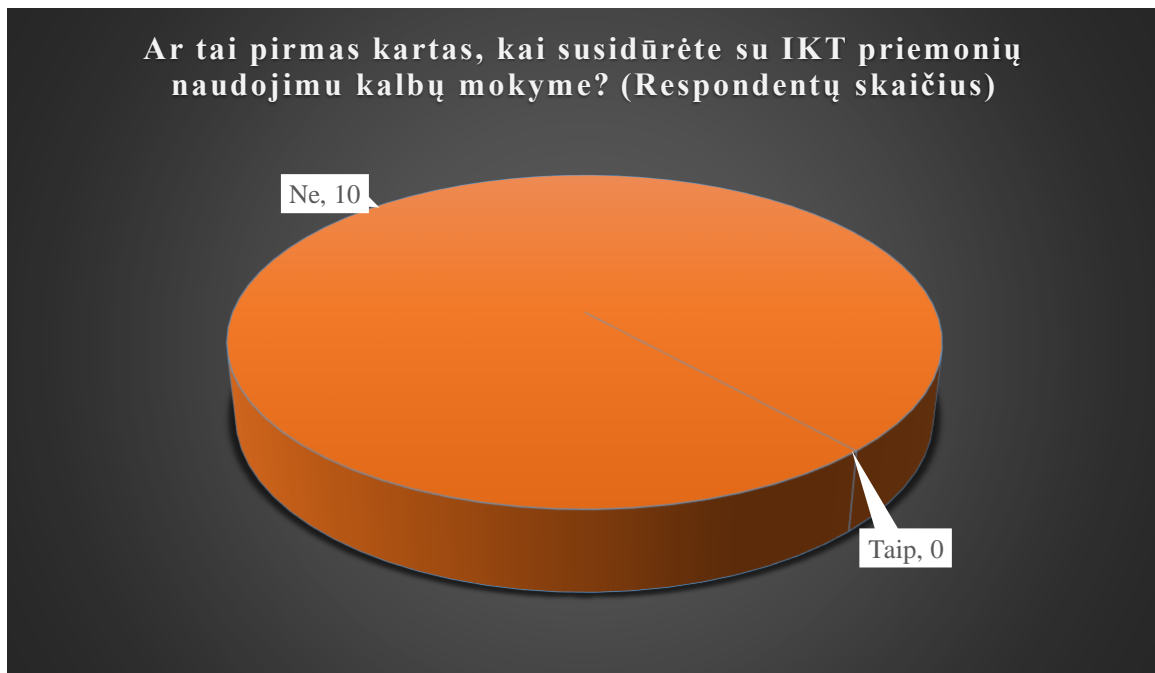
- Taip
- Ne

7. Kiek ilgai jau dėstote užsienio kalbas?

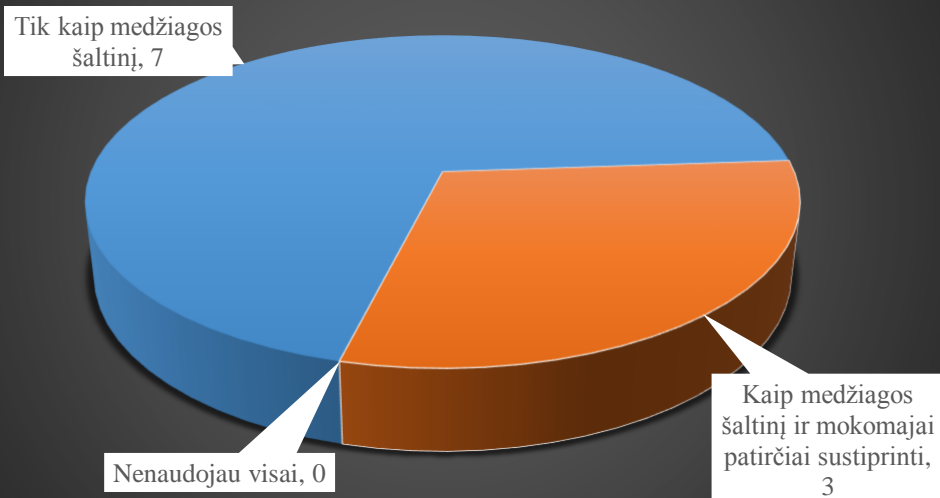
- Iki 5 m.
- 5-10 m.
- Daugiau kaip 10 m.

Siųsti atsakymą

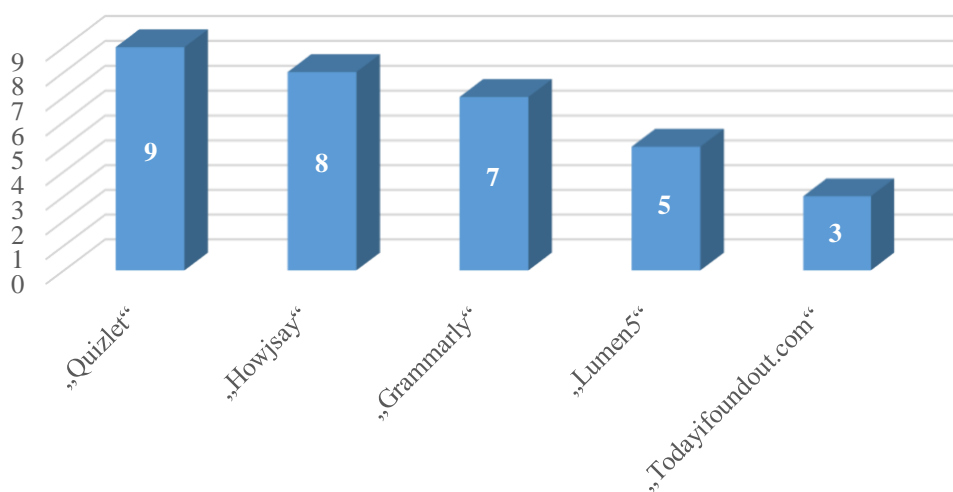
4 priedas. Mokytojų atsiliepimų anketos rezultatai

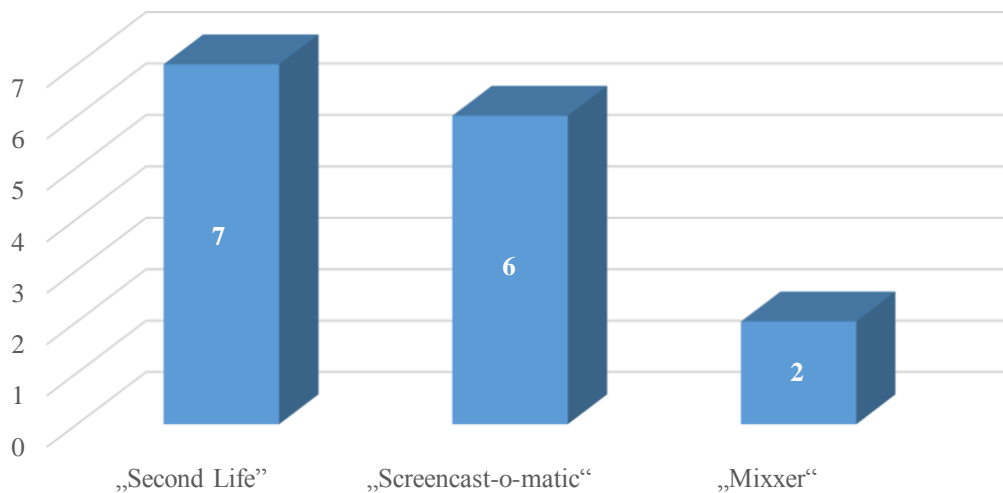
Ar naudojote IKT priemones kaip medžiagos šaltinį ir mokymosi patirčiai sustiprinti? (Respondentų skaičius)

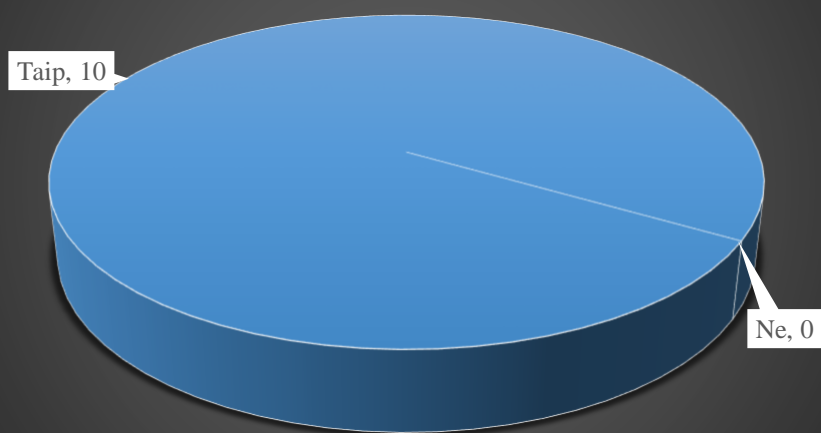
Kokios IKT rinkinio priemonės jums buvo naudingiausios ir lengviausiai panaudojamos mokymuose? Nurodykite 1-3. (Respondentų skaičius)

Kokios IKT priemonės jums buvo mažiausiai naudingos ir sunkiausiai pritaikomos? Nurodykites 1 – 3 ir priežastis. (Respondentų skaičius)

Ar savarankiško IKT priemonių pasirinkimo vadovas buvo naudingas? (Respondentų skaičius)

Kiek ilgai jau dėstote užsienio kalbas?
(Respondentų skaičius)

